

BELEIDSPLAN JEUGD

2019 - 2022

GEMEENTE EEMNES

OKTOBER 2018

Samenvatting

Doel: Meer preventief én integraal te gaan werken, het preventief voorveld én lichtere vormen van hulp optimaal te benutten en te versterken om daarmee het beroep op (specialistische) zorg af te laten nemen.

Transformatie: Doelbewust veranderen door anders te denken en te doen op alle niveaus: waardoor de ontwikkeling en talenten van jeugdigen worden versterkt, net als de opvoedingskracht van ouders. Als zij meer nodig hebben, willen we dat zij gemakkelijk én snel de juiste én integrale hulp ontvangen die aansluit op hun eigen kracht en het sociale netwerk. Waarbij daadwerkelijk sprake is van één gezin, één plan en één regisseur.

Preventie: Meer inzetten op preventie door het aanbieden van collectieve preventieve activiteiten, Individuele preventieve aandacht rondom ingrijpende levensgebeurtenissen (zwangerschap, scheiding, werkloosheid van ouders, verlies, gepest worden), vroeg-signalering en vroeg-interveniëren, versterken van het opvoedkundige klimaat en het bevorderen van opvoedvaardigheden van ouders.

H1

Uitdagingen:

Grensproblematiek:

- Inwoners georiënteerd op het Gooi
- Overgang 18-/18+
- Voorgezet onderwijs in het Gooi
- Onbekendheid dienstverlening Jeugd- en Gezinsteam

Toename van:

- Complexe echtscheidingen
- Overgewicht onder jeugdigen
- Gebruik intensievere en specialistische zorgproducten
- Aantal jeugdigen in zorg
- Gezinnen in armoede

Divers:

- Overlast gevende jeugdigen
- Sterk preventief voorveld
- Te weinig pleegzorg plekken

H2

Ambitie: Jeugdigen groeien gezond en veilig op en leren voor zichzelf te zorgen, zelfstandig te worden en kunnen samen met hun ouders en sociale netwerk mee doen in de maatschappij. Er wordt ingezet op preventieve collectieve activiteiten en individuele preventieve aandacht, zodat de inzet van zorg kan worden voorkomen. Wanneer ondersteuning nodig is, wordt deze voor jeugdigen en ouders snel, effectief en dicht bij het gezin georganiseerd én sluit aan bij de eigen kracht en het sociale netwerk van de jeugd en ouders. De gezinnen worden zo veel mogelijk ambulant thuis of in een gezinsvervangende situatie geholpen en ondersteund. De eigen kracht van jeugdigen en ouders wordt versterkt en gebruikt om samen (met professionele hulpverlening) oplossingen te vinden.

H3

Gezond (en veilig) opgroeien

Jeugdigen en ouders kunnen zelf effectief oplossingen vinden bij vragen rondom opvoeden en opgroeien in een veilige omgeving. Door zelfstandig keuzes te maken neemt het gezin de regie in eigen handen.

Meedoen en zelfredzaamheid

Jeugdigen worden ondersteund bij het (op)groeien naar zelfstandigheid, financiële zelfredzaamheid en participatie in de maatschappij en de toegang tot vrijetijdsbesteding.

Gezond zijn

Verbeteren van het geestelijk en lichamelijk welbevinden van een jeugdige, zodat hij/zij optimaal kan functioneren in de maatschappij en stimulering van deelname aan sport en gezonde leefgewoonten.

Pedagogische gemeenschap:

Een sterk preventief voorveld inrichten die de basis vormt van de pedagogische gemeenschap, welke ondersteunend is aan de eigen kracht, de zelfredzaamheid en de verbondenheid van de inwoners én met laagdrempelig mogelijkheden voor alle inwoners uit Eemnes.

Toegang tot jeugdhulp via:

- Jeugd en Gezinsteam
- Als primus inter pares
- Multidisciplinair
- Werkt outreachend
- Verzorgt voorlichting
- Geeft begeleiding
- Huisartsen
- Jeugdartsen
- Medisch specialisten
- Gecertificeerde instellingen

Specialistische jeugdhulp

Samenwerking in de Jeugdzorgregio Amersfoort voor o.a. inkoop jeugdhulp

Veiligheid

SAVE en Veilig Thuis voor uitvoering van Jeugdreclassering en jeugdbescherming

Financiën

Ambitie wordt gerealiseerd binnen de begroting in de meerjarenraming 2019 – 2022.

Kostenbeheersing door:

- Verbetering monitoring en rapportage;
- Geen risicoverevening maar regionale kostendeling waar nodig

H4

Randvoorwaarden:

- Kwaliteitseisen
- Monitoring

Privacy

- Participatie
- Klanttevredenheid

Keuzevrijheid

- Onafhankelijke cliëntondersteuning

Vertrouwenswerk

- Klachten
- Bezwaar en beroep

H5

Gezond opgroeien

Om dit te realiseren, is het van belang dat:

- Ouders in staat zijn of worden gesteld om de opvoeding zelf te doen en beschikken over voldoende opvoedvaardigheden, kennis over de opgroei behoeften van hun kind én hun kind met deze kennis goed thuis kunnen begeleiden;
- In geval van een echtscheiding ouders in staat zijn hun relatie effectief om te zetten van partnerschap naar gedeeld ouderschap;
- Ouders in staat zijn om in hun eigen omgeving (vrijwillige) hulp te organiseren en een beroep willen/kunnen doen op hun sociale netwerk en het preventief voorveld als het gaat om opgroei- en opvoedvragen;
- Er sprake is van een positief pedagogisch klimaat: opvoeden is leuk, maar gaat altijd gepaard met grote of kleine 'problemen', die jeugdige en ouders veelal zelf of met steun van het netwerk of met het preventief voorveld kan worden opgelost.

Hoe gaan we dit realiseren:

1. Organiseren van laagdrempelige voorlichting (met name gericht op opvoedvaardigheden en ontwikkeling van jeugdigen) en informatie;
2. Versterken van de opvoedkracht ouders en steunend opvoednetwerk creëren;
3. Faciliteren van peergroepen;
4. Faciliteren van vroegtijdige signalering bij lokale maatschappelijke partners uit Eemnes voor vrijwilligers en professionals en het daadwerkelijk doorzetten van signalen;
5. Faciliteren van laagdrempelige en snelle (lichte) ondersteuning.

Meedoen en zelfredzaamheid

Om dit te realiseren, is het van belang dat:

- Jeugdigen in staat zijn of worden gesteld om naar vermogen mee te doen in het gezin, op school, het werk en bij vrijetijdsbesteding;
- Jeugdigen pas het onderwijs verlaten als ze in het bezit zijn van een startkwalificatie;
- Jeugdigen, ouders en hun omgeving voldoende zijn toegerust om de zorg voor de jeugdige te kunnen volhouden;
- Ouders en het sociale netwerk de jeugdige begeleiden naar zelfstandigheid en/of zelfstandig wonen;
- Jeugdigen de (financiële) mogelijkheid hebben om mee te doen aan vrijetijdsbesteding (ontmoeting, sport, cultuur);
- Er sprake is van een integraal plan rondom de hulpverlening van jeugdigen en ouders.

Hoe gaan we dit realiseren:

6. Betrekken en mobiliseren van het netwerk rondom de jeugdige én deze een gelijkwaardige rol te geven bij gesprekken met hulpverleners;
7. Versterken van de samenwerking tussen jeugdigen, ouders, partijen uit het preventief voorveld, Jeugd- en Gezinsteam, onderwijs, het regionaal bureau leerlingzaken (RBL), aanbieder(s) en de veiligheidsketen;
8. Integraal werken volgens het principe van één gezin, één plan en zoveel mogelijk één regisseur;
9. Het gebruik van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en de verwijzingsindex risicojongeren (VIR) bij professionals werkzaam met jeugdigen uit Eemnes te verbeteren;
10. Begeleiding van jeugdigen en ouders, bij voorkeur uitgevoerd door het Jeugd- en Gezinsteam;
11. Jonge mantelzorgers in beeld brengen en onderzoeken hoe ze ontlast kunnen worden;
12. Faciliteren van (financiële) toegang tot vrijetijdsbesteding;
13. Voor de jeugdigen die niet deelnemen aan het verenigingsleven één of meerdere ontmoetingsplekken creëren;
14. Aansluiten bij regionale (Gooi en Vechtstreek) projecten rondom voortijdig schoolverlaters.

Gezond zijn

Om dit te realiseren, is het van belang dat:

- Ouders en het sociale netwerk bij de behandeling van de jeugdige actief worden betrokken;
- Bij afsluiting van het behandeltraject de jeugdige beschikt over een integraal vervolg-ondersteuningsplan (perspectiefplan);
- Bij een uithuisplaatsing, jeugdigen zo veel mogelijk in gezinshuizen of pleeggezinnen worden ondergebracht;
- Er sprake is van een gezonde leefomgeving;
- Innovaties binnen preventie en jeugdhulp worden gestimuleerd.

Hoe gaan we dit realiseren:

15. Inzet van professionele specialistische ondersteuning en behandeling ter verbetering van een zo stabiel mogelijke leefsituatie;
16. Verbeteren overgang 18- / 18+ en faciliteren overgang naar andere wetgeving;
17. Werving van pleeggezinnen;
18. Als de kans er is, meedoen aan innovatieve pilots;
19. Innovaties in de markt in de gaten houden en waar nodig toepassen;
20. Aansluiten bij initiatieven voor het stimuleren van een gezonde levensstijl, ook tijdens de zwangerschap;
21. Aansluiten bij de JOGG aanpak, samenwerking met buurtsportcoaches en meewerken aan een Rookvrije Generatie en aanpak middelengebruik.

Inhoud

1. Inleiding	6
1.1 Transformatie: naar een andere manier van denken en doen	8
1.2 Preventie: collectieve activiteiten en individuele aandacht	8
1.3 Doelgroep: alle jeugdigen tot 18 jaar rekening houdend met.....	8
1.4 Beleidsplan: hoe tot dit plan is gekomen én uitvoering aan gegeven gaat worden	9
2. Eemnes; binnen welke context werken we?.....	10
2.1 Samenstelling bevolking Eemnes	10
2.2 Kracht van de Eemnessers.....	11
2.3 (Jeugd)gezondheidszorg.....	11
2.4 Gebruik ondersteuning en jeugdhulp.....	12
2.5 Onderwijs	13
2.6 Integrale aanpak Sociaal Domein op casusniveau	15
2.7 Overgang 18- / 18+	15
2.8 Overlast gevende jeugdigen	15
2.9 Armoede.....	16
2.10 Preventief voorveld gemeente Eemnes	17
2.11 Integraal financieel kader Sociaal Domein	18
3. Ambitie; wat willen we bereiken?	19
3.1 Gezond opgroeien	19
3.2 Meedoen en zelfredzaamheid.....	20
3.3 Gezond zijn	21
4. Infrastructuur en werkwijze; hoe gaan we dit met elkaar doen?.....	23
4.1 Samenhang Beleidsterreinen	23
4.2 Pedagogische gemeenschap	23
4.3 Toegang tot jeugdhulp	24
4.4 Specialistische jeugdhulp en veiligheid	29
4.5 Financiële middelen	33

5. Randvoorwaarden; noodzakelijk om ambitie te bereiken	34
5.1 Kwaliteitseisen.....	34
5.2 Monitoring.....	35
5.3 Privacy en informatieverstrekking	36
5.4 Participatie en klanttevredenheid.....	36
5.5 Keuzevrijheid	37
5.6 Vertrouwenswerk.....	37
5.7 Onafhankelijke cliëntondersteuning	37
5.8 Klachten, bezwaar en beroep.....	38
5.9 Toezicht	38
5.10 Budgetbeheersing	39
 Geraadpleegde bronnen	 40
 Bijlagen.....	 41
A. Begrippen	41
B. Cijfers.....	46
C. Het preventief voorveld van de gemeente Eemnes.....	51
D. Externe doelen, opgaven en uitgangspunten voor de transformatie.....	56
E. Meerjarenbegroting 2019-2022 Jeugd.....	57
F. Werkproces Jeugd- en Gezinsteam	58
G. Overzicht mogelijkheden behandeling klachten, bezwaar en beroep.....	59

1. Inleiding

Met de meeste jeugdigen gaat het goed, zij groeien gezond en veilig op en kunnen hun talenten ontwikkelen. Om dit te behouden is er een ondersteunende omgeving nodig; allereerst in de thuissituatie, maar ook in de omgeving van de jeugdige zoals op de kinderopvang, het onderwijs, de openbare ruimte en in de voorzieningen voor vrijetijdsbesteding (in het vervolg het preventief voorveld¹ genoemd). Ouders leggen de basis en zijn als eerste verantwoordelijk voor hun kinderen en hebben regie. Jeugdigen hebben afhankelijk van hun leeftijd hierin een groeiende eigen verantwoordelijkheid. De gemeente heeft de taak om te zorgen dat er voorzieningen aanwezig zijn die bijdragen aan het creëren van kansen voor jeugdigen. Voor een klein deel van de jeugdigen en hun ouders/verzorgers is dat niet voldoende en is er meer ondersteuning nodig. Als er vragen zijn over opgroeien en opvoeden moeten ouders en jeugdigen dicht bij huis laagdrempelige ondersteuning kunnen vinden, zodat ze op eigen kracht weer verder kunnen.

Sinds januari 2015 zijn wij als gemeente Eemnes, net zoals alle andere gemeenten in Nederland, verantwoordelijk geworden voor alle vormen van jeugdhulp: jeugdgezondheidszorg, opvoed en – opgroei-ondersteuning, geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen, zorg voor jeugdigen met een verstandelijke beperking, jeugdbescherming, jeugdreclassering en Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (voorheen AMHK).

De Jeugdwet is samen met de Wmo en de Participatiewet, één van de pijlers van het sociaal domein. De samenhang tussen deze drie wetten biedt kansen voor een vloeiende overgang van jeugd naar volwassenheid in het ondersteuningsaanbod én samenwerking tussen de diverse partijen. Groot is ook de samenhang met ontwikkelingen in het onderwijs en de invoering van Passend Onderwijs², waarbij het uitgangspunt is dat jeugdigen zoveel mogelijk in de eigen omgeving naar school gaan.

Daarnaast is het lokale en (boven)regionale beleid onlosmakelijk met elkaar verbonden. Samen vormen zij de basis voor de inrichting van het jeugdstelsel in de gemeente Eemnes. De taken waarop regionaal wordt samengewerkt in de jeugdzorgregio Amersfoort³ (voorheen genaamd jeugdzorgregio Eemland) zijn de inkoop van de jeugdhulp, monitoring en sturing, relatiebeheer en account- en contractmanagement. Bovenregionaal wordt er in de zes Utrechtse Jeugdzorgregio's⁴ en twee centrumgemeenten Utrecht en Amersfoort samengewerkt wanneer het gaat om de contractering van gecertificeerde instellingen (GI's) voor Veilig Thuis Utrecht (VT) en de organisatie van (preventieve) jeugdbescherming (JB) en jeugdreclassering (JR).

Eind 2014 is de Jeugdnota 2015 - 2018 "Jeugdzorg uit het hart van Eemnes" vastgesteld. Daarbij is echter niet specifiek ingegaan op de lokale situatie in Eemnes (welke problematiek komt veelvuldig voor en hoe kunnen we hier vroegtijdig op inspelen), is voornamelijk invulling gegeven aan de transitie, is de transformatie onderbelicht gebleven en zijn er inmiddels de eerste ervaringen opgedaan met deze nieuwe taken. Dit geldt voor ons als gemeente, maar uiteraard ook voor jeugdigen, ouders en professionals binnen het jeugdveld zelf. De afgelopen jaren hebben aangetoond dat de transitie is gerealiseerd, maar de transformatie nog in de kinderschoenen staat. Dit toont ook de tussenevaluatie van de Jeugdwet aan⁵: "Conclusies evaluatie Jeugdwet herkenbaar; echte transformatie moet nog komen. Er wordt niet minder vaak beroep gedaan op gespecialiseerde jeugdhulp, maar ondertussen is daar al wel op bezuinigd. Bovendien blijft de inzet op preventie

¹ Dit begrip is uitgelegd in bijlage A, net als alle andere onderstreepte begrippen in dit plan.

² Per 1 augustus 2014 en valt niet onder de verantwoordelijkheid van gemeenten.

³ De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest en Woudenberg.

⁴ Utrecht – Stad, Utrecht – West, Zuidoost – Utrecht, Lekstroom, Food Valley, Amersfoort.

⁵ Verschenen op 30 januari 2018.

achter". Als beleidsreactie op de tussenevaluatie van de Jeugdwet heeft het ministerie van VWS én rechtsbescherming het actieprogramma "Zorg voor de Jeugd" opgesteld met als hoofddoel: *de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering merkbaar en meetbaar steeds beter te maken voor kinderen, jongeren en gezinnen, zodat ze op tijd passende hulp ontvangen. Daarom gaan we kinderen, jongeren en gezinnen beter ondersteunen tijdens de levensloop van het kind (thuis, uitwonend, op school en bij 18 jaar) én gaan we investeren in het vakmanschap van jeugdprofessionals*. Voor het bereiken van deze doelen wordt veel gevraagd van lokale, regionale en landelijke partijen.

Voorliggend beleidsplan dient als nieuw kader voor het (verder) vormgeven van de transformatie en het jeugdstelsel, specifiek ingericht op de lokale situatie in de gemeente Eemnes én sluit aan op het collegeprogramma Eemnes 2018 – 2022.

"In Eemnes staan we in verbinding met elkaar, we zorgen om elkaar én voor elkaar zoals in de afgelopen jaren al uit diverse initiatieven gebleken is. We hebben een gezond verenigingsleven en sterke sociale netwerken. Dit willen we behouden en intensiveren in de komende jaren. Daar waar onze inwoners kwetsbaar zijn faciliteren wij ondersteuning zodat iedereen zo veel als mogelijk zelfredzaam is en op eigen kracht mee kan doen in Eemnes" (collegeprogramma Eemnes 2018 - 2022).

Doel van het nieuwe beleid is om meer preventief én integraal te gaan werken, het preventief voorveld én lichtere vormen van hulp optimaal te benutten en te versterken om daarmee het beroep op (specialistische) zorg af te laten nemen. Ook wordt er rekening gehouden met de aanbevelingen van de tussenevaluatie van de Jeugdwet en het actieprogramma "Zorg voor de Jeugd". Om lokaal invulling te geven aan ambities en gestelde uitgangspunten zal er in het preventief voorveld extra moeten worden geïnvesteerd zodat de kanteling én integraliteit verder kan worden vormgeven. En is de tijd rijp om de kansen voor preventie binnen het dit nieuwe jeugdbeleid (én het gehele sociale domein) volop te gaan benutten.

1.1 Transformatie: naar een andere manier van denken en doen

We willen naar een andere manier van denken en doen: een transformatie. Waardoor de ontwikkeling en talenten van jeugdigen worden versterkt, net als de opvoedingskracht van ouders. Wanneer jeugdigen en ouders meer nodig hebben, dan willen we dat zij gemakkelijk én snel de juiste én integrale hulp ontvangen die aansluit op hun eigen kracht en het sociale netwerk. Waarbij er daadwerkelijk sprake is van één gezin, één plan en zo veel mogelijk één regisseur. Met de transformatie zetten we daarom in op 'doelbewust veranderen' door anders te denken en te doen op alle niveaus: van protocollen binnen organisaties tot aan de werkwijzen van professionals in de hulp die zij bieden aan jeugdigen en ouders. In het beleidsplan wordt in hoofdstuk 3 (Ambitie) en hoofdstuk 4 (Infrastructuur en werkwijze) duidelijk, hoe we dit met elkaar gaan realiseren.

1.2 Preventie: collectieve activiteiten en individuele aandacht

Het is aan gemeenten om invulling te geven aan hun preventiebeleid en om samenhang te organiseren met andere vormen van (jeugd)hulp. De Jeugdwet biedt expliciet aanknopingspunten voor een integrale benadering van preventie. Zo dient het gemeentelijk preventie beleid gericht te zijn op onder andere het versterken van het opvoedkundige klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen, kinderopvang en peuterspeelzalen en aanbieden van integrale hulp aan jeugdigen en ouders. De Jeugdwet geeft gemeenten beleidsvrijheid om in te zetten op preventie, zeker wanneer dit zwaardere vormen van zorg kan voorkomen. Gemeenten kunnen dus zelf de behoefte bepalen en op basis daarvan preventie en zorg inkopen.

"In de komende jaren willen wij meer preventief en integraal gaan werken. Wij willen het voorveld versterken en vaker benutten waardoor zwaardere zorg in de toekomst voorkomen wordt. Het voordeel van het geringe aantal inwoners van Eemnes is dat we elkaar vaak kennen en dus ook kunnen helpen. Wij willen onze netwerken versterken om kinderen met een zorgvraag zo veel mogelijk in ons dorp op te kunnen vangen" (Collegeprogramma Eemnes 2018 -2022).

De gemeente Eemnes verstaat onder preventie het volgende:

- Collectieve preventieve activiteiten (welke in veel gevallen moeilijk of niet te herleiden tot individuen);
- Individuele preventieve aandacht rondom ingrijpende levensgebeurtenissen (zwangerschap, scheiding, werkloosheid van ouders, verlies, gepest worden etc.);
- Vroeg-signalering en vroeg-interveniëren;
- Versterken van het opvoedkundige klimaat;
- Het bevorderen van opvoedvaardigheden van ouders;
- Faciliteren doorgaande zorg- en leerlijn inclusief warne overdracht.

1.3 Doelgroep: alle jeugdigen tot 18 jaar rekening houdend met..

Voor de afbakening van de doelgroep hanteren we dezelfde uitgangspunten als de Jeugdwet (artikel 1.1 Jeugdwet). Het beleidsplan heeft betrekking op alle jeugdigen tot 18 jaar, maar hierbij wordt wel rekening gehouden met enkele categorieën waarvoor doorlooptmogelijkheid en daarmee uitzonderingen gelden:

- a. Jeugdhulp kan doorlopen tot maximaal het 23ste levensjaar, indien de hulp niet onder een ander wettelijk kader valt en mits het voldoet aan daarvoor geldende voorwaarden;
- b. Voor jeugdreclassering geldt dat indien een delict is gepleegd vóór de jeugdige de leeftijd van 23 jaar bereikt hij veroordeeld kan worden via het jeugdstrafrecht. De jeugdreclassering die dan wordt opgelegd en de jeugdhulp die uit de strafrechtelijke beslissing voortvloeit, loopt dan door tot het einde van de jeugdreclassering. De jeugdhulp die voortvloeit uit een strafrechtelijke beslissing kan doorlopen tot ná het 23ste levensjaar;

- c. Bij de jeugdgezondheidszorg, opvoed- en opgroei-ondersteuning kan zorg ook starten vanaf - 9 maanden.

1.4 Beleidsplan: hoe tot dit plan is gekomen én uitvoering aan gegeven gaat worden

Via (half)jaarlijkse gesprekken en het jeugdondersteuningscafé⁶ is input opgehaald voor voorliggend beleidsplan bij de lokale maatschappelijke partners en eerstelijnszorg⁷ die tezamen het preventief voorveld van de gemeente Eemnes vormen. De stem van de jeugdigen uit Eemnes en hun ouders is geraadpleegd via de gemeenteraadsleden, klanttevredenheidsonderzoeken en de signalen die bij de lokale maatschappelijke partners uit Eemnes en het Jeugd- en Gezinsteam (JGT) zijn binnengekomen.

Voorliggend beleidsplan vervangt voorgaande beleidsplannen die betrekking hadden op het jeugdbeleid in de gemeente Eemnes en beslaat het gehele spectrum van preventie tot jeugdhulp. Dit beleidsplan heeft geen betrekking op de Vroeg- en voorschoolse educatie (VVE) en de Openbare orde en Veiligheid, hiervoor gelden de huidige beleidsplannen⁸.

Verschillende uitvoeringsdeelplannen zullen voorliggend beleidsplan in de praktijk handen en voeten gaan geven. Samen met de lokale maatschappelijke partners en de eerstelijnszorg⁹ uit Eemnes worden deze uitvoeringsdeelplannen, na vaststelling van voorliggend beleidsplan, worden opgesteld. Eind 2020 vindt een tussentijdse evaluatie plaats waarbij de resultaten en de effecten van het beleid worden geëvalueerd.

In deze nota maken we gebruik van de term *‘Jeugdigen en ouders’* waarmee we de kinderen, jongeren, ouders, verzorgers, mede-opvoeders bedoelen. Daarnaast worden de belangrijkste begrippen in bijlage A uitgelegd.

⁶ Het Jeugdondersteuningscafé wordt twee keer per jaar georganiseerd en is speciaal bedoeld om elkaar als professionals, werkzaam in Eemnes, te ontmoeten en kennis uit te wisselen.

⁷ Alle zorg die direct toegankelijk is, zoals de huisarts, verloskundige, kraamzorg, fysiotherapeuten, tandarts en maatschappelijk werk (uitgevoerd door Versa Welzijn).

⁸ Elke PEUTER een KANS! 2017 – 2019 incl. deelverordening, Integraal Veiligheidsplan Eemnes (IVP) 2015 – 2018 met bijbehorende jaarlijks uitvoeringsprogramma.

⁹ We zullen hiervoor de huisartsen en verloskundigen benaderen.

2. Eemnes; binnen welke context werken we?

Voor een goed beeld over de context en om inzicht te geven in de lokale uitdagingen gebruiken we diverse rapportages (het gezondheidsprofiel Eemnes 2018 (uitgevoerd door de GGD regio Utrecht), cijfers Jeugdhulp Regio Amersfoort, GBA, CBS), hulpvragen die de consultants van het Jeugd- en Gezinsteam hebben gekregen en problematiek die is gesignaleerd door de lokale maatschappelijke partners uit Eemnes. De tabellen waarnaar verwezen wordt, staan in bijlage B.

2.1 Samenstelling bevolking Eemnes

Op 1 januari 2018 telde de gemeente Eemnes 9112 inwoners, waarvan 1941 (21,3%) jeugdigen in de leeftijd van 0-18 jaar. Uit tabel 1 is af te lezen dat er sprake is van een stijging van het aantal jeugdigen in de leeftijd van 0-4 jaar en dat het aantal jeugdigen in de leeftijd tussen 13 – 18 jaar fluctueert. Echter tonen de demografische gegevens van het CBS aan dat de gemeente Eemnes de komende jaren te maken krijgt met een vergrijzing (zie tabel 2).

“Een substantieel deel van de jeugdigen die gebruik maakt van jeugdhulp is afkomstig uit éénooudergezinnen. Een en ander houdt deels verband met het ontbreken van een partner die kan voorzien in een deel van de opvoeding (beperkte opvoedcapaciteit). Voor zover het éénoouderschap voortkomt uit een (complexe) echtscheiding gaat dit bovendien vaak gepaard met allerlei psychische problemen bij ouder en/of kinderen. Hierdoor is er veelal eerder en/of langduriger behoefte aan professionele (jeugd)hulp nodig. [...] Éénooudergezinnen die (langdurig) moeten rondkomen van een laag inkomen lopen een verhoogd risico op armoede en sociale uitsluiting van hun kinderen. Armoede gaat vaak samen met een slechtere gezondheid, achterblijvende (cognitieve/sociaal-emotionele) ontwikkeling en problematisch gedrag van kinderen” (Bron Rapport Cebeon: Verdeelsystematiek middelen jeugdhulp).

Het aantal eenoudergezinnen is de afgelopen jaren redelijk stabiel gebleven, maar ligt wel hoger dan het regionale en landelijke gemiddelde. In paragraaf 2.9 is het aantal eenoudergezinnen die een uitkering ontvangt weergegeven. Het aantal samenwonende ouders met jeugdigen is de afgelopen periode wel iets afgenomen maar ligt nog steeds veel hoger dan het gemiddelde in de regio en landelijk (zie tabel 3). De consultants van het Jeugd- en Gezinsteam zien wel een stijging van het aantal complexe echtscheidingen in Eemnes, deze trend is ook zichtbaar in het Gooi. Steeds vaker monden echtscheidingen uit in complexe echtscheidingen (had voorheen de naam vechtscheiding).

Daarnaast zijn er vanaf 2015 tot 1 januari 2018¹⁰, 70 statushouders gehuisvest in Eemnes, waaronder 10 gezinnen (met in totaal 29 jeugdigen onder de 18 jaar). Door de inzet van Goede Buren¹¹ weten ook steeds meer statushouders het Jeugd- en Gezinsteam te vinden.

¹⁰ Na 1 januari 2018 zijn er geen statushouders meer gehuisvest in Eemnes. In 2017 heeft de gemeente Eemnes meer personen gehuisvest dan de taakstelling, daarom heeft het COA in 2018 geen personen aan de gemeente Eemnes gekoppeld om te huisvesten.

¹¹ Goede Buren Eemnes is een lokale stichting met als voornaamste doel; het verlenen van hulp en bijstand aan mensen die vanuit het buitenland in Eemnes komen wonen, in het bijzonder vluchtelingen die als statushouder worden aangemerkt en die de Nederlandse taal niet machtig zijn. Goede Buren Eemnes organiseert het Taalcafé Eemnes en het Buddyproject Goede Buren.

2.2 Kracht van de Eemnessers

“Eemnes is een inclusieve en gastvrije samenleving: iedereen mag er zijn, heeft een rol en is van waarde in Eemnes. Er nemen zo veel mogelijk mensen actief deel aan onze samenleving [...] Voor alle inwoners hebben wij aandacht, indien noodzakelijk, in samenhang met onze overige taken binnen het sociaal domein” (Collegeprogramma Eemnes 2018 -2022).

“Naast risico verhogende factoren voor jeugd- en gezinsproblematiek zijn er risico verlagende factoren, die zich manifesteren in de vorm van zelf oplossend vermogen van gezinnen en lokale gemeenschappen. Ieder gezin of gemeenschap heeft immers een zeker vermogen om problemen te voorkomen én op te lossen. Uit het verklaringsmodel en de verschillenanalyses komt naar voren dat er een samenhang is met de bredere sociaal-economische positie van gezinnen en gemeenschappen. Zo blijkt dat jeugdigen uit huishoudens met een hoger inkomen duidelijk minder dan gemiddeld gebruik maken van jeugdzorg, en vice versa.” (Bron Rapport Cebeon: Verdeelsystematiek middelen jeugdhulp).

In de Eemnesser samenleving zien we terug dat inwoners hun eigen problemen kunnen oplossen en zelf om ondersteuning vragen aan hun eigen omgeving; buurtbewoners nemen het initiatief om de leefbaarheid van de buurt te verbeteren, families bieden samen mantelzorgondersteuning aan een familielid en ouders helpen andere ouders met een opvoedprobleem. De gemeente Eemnes faciliteert dat er, indien gewenst, advies gevraagd kan worden of kortdurende hulp geboden wordt door een professional waardoor een verergering van de situatie voorkomen kan worden.

2.3 (Jeugd)gezondheidszorg

Alle jeugdigen in Eemnes ontvangen het reguliere aanbod¹² van de jeugdgezondheidszorg van de GGD regio Utrecht. Voor een aantal jeugdigen is naar aanleiding van een contactmoment met de jeugdarts of verpleegkundige een verwijzing of extra zorg (van de jeugdgezondheidszorg) nodig (zie tabel 4). Het percentage jeugdigen dat verwezen wordt of extra zorg nodig heeft wijkt niet af van het regiogemiddelde. Uit regionale gegevens blijkt dat de meest voorkomende redenen voor een verwijzing of extra zorg over het algemeen lichamelijke problemen zijn. Andere redenen zijn zorgen over gewicht, ontwikkelingsproblemen, psychosociale problemen, vaccinaties en opvoedingsproblematiek.

Kinderen met (ernstig) overgewicht hebben zowel op jonge als op latere leeftijd meer kans op gezondheidsproblemen en kunnen te maken hebben met stigmatisering. Hierdoor hebben zij meer kans op een laag zelfvertrouwen en daarmee samenhangende psychosociale problemen, zoals gepest worden, eenzaamheid en verdriet. Tieners met overgewicht zitten slechter in hun vel en hebben vaker suïcidedachten.

Één op de 10 basisschoolkinderen in Eemnes heeft overgewicht. Dit komt overeen met het regiogemiddelde. De meeste jeugdigen gaan vanaf 12 jaar gaan vrijwel allemaal in het Gooi naar de voortgezet onderwijs (zie tabel 7) en worden op deze scholen gezien door de jeugdverpleegkundige en jeugdartsen van de GGD Gooi en Vechtstreek. Hierbij worden de lokale cijfers voor Eemnes niet gegenereerd en zijn daarmee niet bekend. De jeugdarts van de GGD regio Utrecht ziet wel een trend dat het overgewicht onder de jeugdigen uit Eemnes toeneemt.

¹² Bestaat uit diverse contactmomenten met jeugdverpleegkundige en jeugdartsen op vooraf bepaalde momenten in de levensfase van jeugdigen.

Psychosociale problemen bij kinderen kunnen samenhangen met een bepaalde fase in de ontwikkeling (puberteit) en van voorbijgaande aard zijn, maar kunnen ook signalen zijn van ernstiger problematiek. Uit landelijk onderzoek blijkt dat zowel aanleg als omgevingsfactoren van invloed lijken te zijn op het ontstaan van psychosociale problemen. Vooral risicofactoren binnen het gezin, zoals opvoedingsonmacht van ouders en het disfunctioneren van gezinsleden blijken veel impact te hebben, maar ook factoren als armoede en buurtkenmerken hebben invloed. Eén van de belangrijkste beschermende factoren is een liefdevolle ondersteunende relatie met ten minste één volwassene.

Uit de gegevens van de jeugdgezondheidszorg komt naar voren dat bij 1 op de 10 basisschoolkinderen¹³ die gezien worden tijdens de contactmomenten (door de jeugdarts van de GGD regio Utrecht) een mogelijke indicatie is van psychosociale problematiek (bepaald met de SDQ¹⁴). Eemnes wijkt hierin niet af van het regiogemiddelde. Uit het regionale onderzoek komt naar voren dat bij 15% van de jeugdigen een verhoogd risico op psychosociale problematiek is. Naar alle waarschijnlijkheid wijkt de gemeente Eemnes hierin niet af van het landelijk gemiddelde.

2.4 Gebruik ondersteuning en jeugdhulp

Uit het gezondheidsprofiel Eemnes 2018 blijkt dat 9% van de ouders met thuiswonende jeugdigen in het afgelopen jaar zorgen hadden over de opvoeding, gedrag of ontwikkeling van hun kind. 5% van de ouders hebben deskundige hulp of advies ontvangen; 1,2% gaf aan hulp gezocht te hebben maar nergens terecht te kunnen en 0,5% gaf aan niet te weten waar ze hulp moeten zoeken.

Van de ouders met thuiswonende jeugdigen geeft 39% aan praktische hulp te krijgen van familie/vrienden/buren bij het verzorgen/opvang van hun jeugdigen. 6% van de ouders vindt dat ze onvoldoende praktische hulp krijgen uit hun omgeving. Bijna een kwart geeft aan steun te krijgen van vrienden/familie/buren bij problemen rondom de opvoeding van hun kind. Deze cijfers komen overeen met het regiogemiddelde.

Op basis van het regionale project (financiële) analyse en maatregelen hebben er gesprekken plaatsgevonden met de consultants van het Jeugd- en Gezinsteam, de regiogemeenten en zijn de landelijke ontwikkelingen gevolgd. Onderstaande een opsomming van de bevindingen voor de gemeente Eemnes¹⁵:

- Een toename van het gebruik van intensievere en duurdere zorgproducten (specialistische Ambulante behandeling en ambulante begeleiding). Deze zorgproducten worden ingezet om een uithuisplaatsing te voorkomen (sluit aan bij transformatiegedachte). Tevens wordt er intensievere hulp ingezet om ergere problemen in de toekomst te voorkomen;
- Er is een stijging van het aantal jeugdigen uit Eemnes in zorg (19%) van 186 cliënten in 2016 naar 222 in 2017;
- Grootste aandeel van verwijzingen naar specialistische jeugdhulp wordt gedaan door het Jeugd- en Gezinsteam. Daarnaast weet het grootste aandeel van de jeugdigen/ouders zelf de weg naar het Jeugd- en Gezinsteam te vinden (zie tabel 5);

¹³ Over de Eemnesser middelbaar scholieren zijn geen gegevens beschikbaar.

¹⁴ De SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire) is een internationaal gebruikte vragenlijst die voor 7-12 jarigen in Nederland is gevalideerd en landelijk wordt aanbevolen. De vragenlijst bestaat uit 25 stellingen over de volgende onderwerpen: hyperactiviteit, emotionele problemen, problemen met leeftijdsgenoten, gedragsproblemen en pro-sociaal gedrag. De gegevens zijn verzameld via het digitaal dossier jeugdgezondheidszorg (DDJGZ) en op twee leeftijdsmomenten verzameld in de basisschoolperiode: in groep 2 (5-6 jarigen) en groep 7 (10-11 jarigen).

¹⁵ Het niet mogelijk om te spreken over ervaringscijfers en trends, dit heeft mede met de schaal van de gemeente te maken als ook het feit dat er nu op dit moment alleen cijfers beschikbaar over de realisatie van 2016 en 2017.

- Het aantal jeugdigen met jeugdbescherming of -reclassering is in 2017, ten opzichte van 2016, afgenomen (zie tabel 6);
- De vindbaarheid, zichtbaarheid en laagdrempeligheid van Jeugd- en Gezinsteam is groot, uit de uitgevoerde klanttevredenheidsonderzoeken blijkt dat de meeste respondent het Jeugd- en Gezinsteam zouden aanraden bij anderen als zij vragen of problemen hebben.
- De verscherping op indicaties vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz) heeft effect op het zorggebruik vanuit de Jeugdwet (op specialistische ambulante begeleiding). Een groep jeugdigen die eerder in aanmerking zou komen voor een Wlz-indicatie doet nu een beroep op jeugdhulp vanuit de Jeugdwet. Ook duurt een aanvraag voor een Wlz-indicatie een aantal maanden. Dit zorgt er voor dat er overbruggingszorg wordt geboden door het Jeugd- en Gezinsteam. Het gaat dan om jeugdigen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking onder de 8 jaar. Ook wordt ervaren dat de stap naar de Wlz een emotioneel proces is voor ouders. De consultants van het Jeugd- en Gezinsteam zijn zich hier bewust van en ondersteunen ouders hierin;
- Jaarlijks gaat er een handjevol jeugdigen over naar de WMO (Maatschappelijke zaken HBEL), de meeste problematiek die ook na het 18de jaar doorgaat betreft de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en valt onder de zorgverzekeringswet;
- Onbekendheid bij huisartsen / medisch specialisten over lokale geestelijke gezondheidszorg (GGZ) aanbod en mogelijkheden van het Jeugd- en Gezinsteam (het geven van begeleiding);
- De afgelopen jaren is er gebleken dat er (te) weinig pleegzorg plekken rondom Eemnes zijn en daarom een beroep wordt gedaan op dure verblijfszorg.
- De inkoop van de Jeugdhulp wordt gedaan in regio Amersfoort en heeft daarvoor veel contracten met jeugdhulpaanbieders met vestigingen in de regio Amersfoort. Doordat de meeste jeugdigen en ouders georiënteerd zijn op het Gooi / Hilversum en Huizen en ook de behoefte bestaat om daar jeugdhulp te ontvangen, wordt soms uitgeweken naar niet gecontracteerde aanbieders voor jeugdhulp. Dit heeft tot gevolg dat er PGB's moeten worden verstrekt om de financiering rond te krijgen, dit geeft extra lasten voor ouders en toename van administratieve lasten, daarnaast is het controleren van de kwaliteit moeilijker. Daarnaast hebben bepaalde aanbieders dependances in Hilversum / Huizen / Bussum waardoor er vaker door de consultants van het Jeugd- en Gezinsteam, op verzoek van de ouders, naar deze betreffende aanbieders wordt verwezen.

2.5 Onderwijs

De meeste jeugdigen gaan naar het basisonderwijs in Eemnes, maar zijn voor de VO scholen en speciaal onderwijs gericht op de regio Gooi- en Vechtstreek (zie tabel 7). Voor jeugdigen uit Eemnes die gebruiken moeten maken van speciaal onderwijs, zijn ze aangewezen op onder andere Huizen en Hilversum. Gezien deze ontwikkeling is de uitvoering van de leerplichtwet en de aanpak van voortijdig schoolverlaters belegd bij het Regionaal Bureau Leerlingzaken Gooi en Vechtstreek (RBL). De samenwerkingsverbanden Unita en Qinas zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het passend onderwijs van alle scholen gevestigd in de gemeenten, Blaricum, Eemnes, Hilversum Huizen, Gooische Meren, Laren, Weesp en Wijdemeren.

Gezamenlijk doel van het Jeugd- en Gezinsteam, Regionaal Bureau Leerlingzaken, scholen en de samenwerkingsverbanden is vroegtijdig signaleren, het voorkomen van thuiszitters en zorgen dat jeugdigen met minimaal een startkwalificatie het onderwijs verlaten. Ook vinden alle betrokken partijen het van belang dat jeugdigen met een ondersteuningsbehoefte zoveel als mogelijk regulier onderwijs kunnen volgen. Hierbij wordt in eerste instantie gekeken welke ondersteuning er kan worden geboden in de reguliere setting en er wordt zoveel mogelijk gezocht naar een vorm van ondersteuning die past bij de ontwikkeling van het kind en aansluit bij de thuissituatie. De aansluiting tussen de geboden zorg vanuit het passend onderwijs en de zorg die wordt geboden vanuit de Jeugdwet is zowel landelijk als op lokaal "Eemnesser" niveau een uitdaging. Hiervoor is een goede samenwerking en zorgvuldige afstemming nodig tussen de zorgstructuren binnen het onderwijs, de

ondersteuning vanuit het Jeugd- en Gezinsteam en de specialistische zorg vanuit jeugdzorgaanbieders. Ook dient bij het vinden van de juiste ondersteuning meer buiten de gebaande kaders te worden gedacht door alle betrokken partijen. Signalen van vermoeidheid, gedragsverandering en verzuim kunnen tekenen zijn dat er in de thuissituatie meer aan de hand is. Hiervoor is het van belang dat deze signalen opgepakt worden, scholen verzuim beter gaan registreren. De samenwerking tussen de leerplichtambtenaar van het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) en het Jeugd- en Gezinsteam moet worden versterkt. Ook dienen er afspraken gemaakt te worden over het delen van informatie. Het gebruik van de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling¹⁶ en de Verwijsindex Risicjongeren (VIR) dienen hiervoor als een waardevolle instrumenten.

Voorgaande afstemming vraagt nog om enige versterking met betrekking tot de middelbare scholen (voorgezet onderwijs) en het speciaal onderwijs. De zorgcoördinatoren zijn zich er niet altijd van bewust dat voor jeugdigen uit Eemnes een ander aanbod geldt (Jeugd- en Gezinsteam kan begeleiding geven en heeft haar zorg ingekocht in de jeugdzorgregio Amersfoort, zie hiervoor hoofdstuk 4). Sommige jeugdigen en ouders worden hierdoor automatisch doorverwezen naar Jeugd en Gezin van de regio Gooi en Vechtstreek en komen daarmee met een omweg bij het Jeugd- en Gezinsteam terecht. Ook zijn de medewerkers (voornamelijk de leerplichtambtenaren) van het Regionaal Bureau Leerlingzaken nog onvoldoende bekend met de werkwijze en aanbod van het Jeugd- en Gezinsteam. De Eemnesser basisscholen en eerdere genoemde samenwerkingsverbanden weten het Jeugd- en Gezinsteam goed te vinden.

De Verwijsindex Risicjongeren (VIR) is een landelijk hulpmiddel om onderlinge afstemming tussen professionals te versterken. Het geeft hulpverleners binnen verschillende organisaties inzicht in elkaars betrokkenheid bij een individuele jeugdige. Het gebruik van de verwijsindex draagt bij aan effectiever samenwerken van hulpverleners:

- Door de meldingen in de VIR weten hulpverleners sneller of een jeugdige bekend is bij een collega, zodat zij samen kunnen overleggen over de beste aanpak;
- Het gaat om 'risicosignalen': er moeten aanwijzingen zijn dat er echt iets aan de hand is;
- De regeling van de verwijsindex is opgenomen in de Jeugdwet;
- De VIR is wettelijk verplicht. Dat wil zeggen: dat er een VIR is. Het melden aan de VIR is een recht, niet een plicht.

In het kader van preventie speelt het gebruik van de Verwijsindex Risicjongeren (VIR) een belangrijke rol. Op dit moment wordt er door het onderwijs en de leerplichtambtenaren nog onvoldoende gebruik gemaakt van de verwijsindex en de noodzaak van het gebruik wordt niet altijd gezien. De gemeente Eemnes zal hier, samen met de samenwerkingsverbanden een actieve rol innemen om het gebruik van de verwijsindex te verbeteren.

De komende jaren gaan wij de huidige afstemming en samenwerking met de samenwerkingsverbanden, het Regionaal Bureau Leerlingzaken, voorgezet onderwijs (middelbare scholen), speciaal onderwijs en basisonderwijs verder versterken. Dit doen wij door alle betrokkenen actief te benaderen en te informeren. Daarnaast stimuleert het Jeugd- en Gezinsteam, in samenwerking met de intern begeleiders, zorgcoördinatoren en schoolmaatschappelijk werkers, de verbinding tussen de zorgstructuren van de gemeente en het onderwijs. De gemeente Eemnes sluit aan bij verschillende pilots en projecten om voortijdig schoolverlaters tegen te gaan en de zorg voor

¹⁶ De meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. Aan de hand van 5 stappen bepalen professionals of ze een melding moeten doen bij Veilig Thuis en of er voldoende hulp kan worden ingezet.

jeugd binnen het onderwijs te verbeteren (door onder andere in regionaal verband een jeugdhulpverlener te koppelen aan een onderwijsinstelling).

Het MBO heeft, net als de basis en middelbare scholen, een signalerende taak met betrekking tot het welzijn van leerlingen en beschikken over een zorgteam. Indien de noodzakelijke hulp niet geleverd kan worden vanuit het zorgteam op school, volgt toeleiding naar het Jeugd- en Gezinsteam (voor jongeren <18 jaar) of naar maatschappelijke zaken HBEL voor jongeren >18 jaar. Terugkoppeling naar de school over de ingezette hulp, vindt plaats na afstemming met de jongere.

2.6 Integrale aanpak Sociaal Domein op casusniveau

Het Jeugd- en Gezinsteam is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet, Maatschappelijke Zaken HBEL is verantwoordelijk voor de uitvoering van de WMO en Participatiewet. Daarnaast voert het interventieteam de persoonsgerichte aanpak (PGA) uit die ook betrekking heeft op jeugdigen onder de 18 jaar (zie ook overlast gevende jeugdigen, paragraaf 2.8). Binnen de gemeenschappelijke regeling HBEL zijn afspraken gemaakt over onder andere de dienstverlening van Maatschappelijke Zaken HBEL met bijhorende taken. Hierbij moet nog meer gestuurd worden op integraal werken en is gezamenlijk integrale preventieve aanpak nodig om alle jeugdigen te ondersteunen richting participatie en zelfredzaamheid van zowel de gemeente Eemnes, de verschillende uitvoeringsorganisaties als de betrokken partijen op de leefgebieden onderwijs, werk, inkomen, zorg, veiligheid en wonen.

2.7 Overgang 18- / 18+

Jeugdigen tussen de 16 en 27 die niet in staat zijn om zelfstandig en met steun van hun eigen netwerk volwassen te worden, hebben extra aandacht nodig. Met 18 jaar verandert de omgeving van de jeugdige: de betrokkenheid van voogden en instanties vanuit de jeugdhulp eindigt bij volwassenheid. Plotseling zit de jeugdige ‘aan het stuur’ en moet hij zijn eigen hulpvraag formuleren en zijn eigen problemen oplossen. De jeugdige belandt van de ‘pedagogische en beschermende’ omgeving van school en de instanties van de Jeugdwet in de vraaggerichte WMO en de meer eisen stellende Participatiewet. De aansluiting tussen de stelsels klopt theoretisch, maar in de praktijk vallen jeugdigen vaak tussen wal en schip.

Deze overgang (18-/18+) is voor jeugdigen (uit Eemnes) complex. Voor deze overgang 18-/18+ Jeugdwet – WMO gelden sinds 2017 op uitvoeringsniveau tussen het Jeugd- en Gezinsteam en Maatschappelijke zaken HBEL werkafspraken die de overgang verbeterd hebben, maar is in de uitvoering nog niet altijd sprake van 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur op de andere gebieden én organisatie (zie ook paragraaf 2.6).

2.8 Overlast gevende jeugdigen

De meeste jeugdigen die in Eemnes ‘hangen’ zijn jeugdigen die niet actief deelnemen aan het verenigingsleven. Om deze jeugdigen beter in beeld te krijgen, te faciliteren en te sturen op minder overlast is het van belang dat er ook voor deze jeugdigen in Eemnes één of meerdere ontmoetingsplekken worden gecreëerd.

De gemeente Eemnes heeft in wisselende mate te maken met overlast gevende jeugdigen. In de meeste gevallen zijn het groepen die bijeenkomen en daarmee onder andere overlast veroorzaken door geluid of door het achterlaten van afval. De wijkagent, het jongerenwerk en de buitendienst zijn de belangrijkste signaleerders. In eerste instantie spreekt degene die iets signaleert de groep en of enkele individuen aan. In enkele gevallen is het aanspreken van de jeugdigen niet voldoende en wordt er door de betreffende instantie(s) opgetreden en komen zij in een traject waarin zij de zorg en aandacht krijgen die nodig is om uit de problemen te komen en te blijven. Eén van deze trajecten betreft onder andere de persoonsgerichte aanpak (PGA). Het PGA betreft een op maat gemaakte aanpak waarbij een multidisciplinaire aanpak nodig is, maar geen strafrechtelijk karakter aanwezig is

of inmiddels afgeschaald is door het Veiligheidshuis (Utrecht). De voornaamste partners binnen het lokale PGA, gericht op jeugdigen (18-) zijn; het interventieteam (Maatschappelijke Zaken HBEL), medewerkers Openbare Orde en Veiligheid (BEL Combinatie), Jeugd- en Gezinsteam, politie, jongerenwerker, woningbouwcorporatie en betreffende zorgaanbieder. De partners worden alleen betrokken, als ze bekend zijn met de jeugdige. Inmiddels zijn de eerste ervaringen binnen deze aanpak opgedaan. Daaruit komt naar voren dat de samenwerking tussen de partijen en het delen van informatie soms ten koste van de opgebouwde vertrouwensband met jeugdigen en daarmee op gespannen voet staat (zie ook paragraaf 5.3). Daarnaast is wel gebleken dat alle partijen hetzelfde doel voor ogen hebben en veel bewerkstelligd kan worden ten behoeve van het functioneren van de jongeren.

Daarnaast kunnen jeugdigen tussen de 12 en 18 jaar, na het plegen en strafbaar feit, onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor een Halt-straft. Jongeren komen bij Halt terecht via:

- De politie (soms na expliciete toestemming door het OM).
- Een buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA), bijvoorbeeld een leerplichtambtenaar.

Ook in Eemnes zijn jeugdigen in de afgelopen jaren verwezen naar Halt. Het aantal verwijzingen functioneert de afgelopen 3 jaar (zie tabel 8), het plegen van een vermogensdelict (diefstal) is de voornaamste oorzaak. Ook heeft de gemeente Eemnes met Halt afspraken over preventie en voorlichting.

2.9 Armoede

*“Een verklarende factor voor een groot deel van de jeugdproblematiek is terug te leiden tot problemen van schulden, armoede en de draagkracht van eenoudergezinnen”
(Collegeprogramma Eemnes 2018 -2022).*

Steeds meer kinderen in Nederland groeien op in armoede. Het gezinsinkomen zegt veel over de mogelijkheid van jeugdigen om mee te doen, bijvoorbeeld door lid te zijn van een (sport)vereniging, naar de peuter/kinderopvang te gaan of buitenschoolse opvang. Binnen gezinnen met een laag inkomen is vaak geen ruimte voor extra's. Hierdoor kunnen kinderen niet meedoen, sociaal, met sport, cultuur en op school. Alledaagse activiteiten die voor kinderen van groot belang zijn om zich goed te kunnen ontwikkelen en gezond op te kunnen groeien. Een goede start om ook als volwassenen goed te kunnen participeren in de samenleving. Daarnaast heeft het onderzoek van de kinderombudsman in 2013 aangetoond dat het merendeel van de kinderen het leven in armoede als buitengewoon vervelend ervaart. Zij maken zich zorgen over de armoedesituatie thuis, over de financiën maar ook de angst om uit huis gezet te worden en de ruzies tussen ouders hierdoor. Bij een deel van kinderen leidt dit tot fysieke en/of psychische problemen. Zeker de helft van de kinderen maakt zich regelmatig zorgen over de toekomst en de financiering van hun latere opleiding.

“De effecten van armoede op jeugd/opvoedproblematiek (zie anker 3) zijn niet beperkt tot éénoudergezinnen, maar raken ook andere gezinnen met kinderen. In de bijstand en andere (arbeidsgerelateerde) uitkeringssituaties is er sprake van relatief meer stressfactoren die hun weerslag hebben op de belastbaarheid van opvoeders, zeker als deze situatie een langdurig karakter heeft, omdat langdurige werkloosheid en/of arbeidsongeschiktheid ook zonder langdurig medicijngebruik een slechtere gezondheidssituatie kan indiceren. Een structureel gebrek aan arbeidsparticipatie gaat bovendien vaak gepaard met multiproblematiek, inclusief schulden. Dit brengt een grotere behoefte aan professionele (jeugd)hulp mee, die vanwege zorgmijndend gedrag nog niet in alle gevallen zal zijn vervuld” (Bron Rapport Cebeon: Verdeelsystematiek middelen jeugdhulp).

Ook in Eemnes leven jeugdigen in armoede. In 2017 waren dit minimaal 164 jeugdigen, waarvan bekend is dat het gezin in de bijstandsnorm tussen de 100 – 120% valt. In tabel 9 is het aantal alleenstaande ouders en gezinnen met een uitkering in de gemeente Eemnes toegevoegd, hieruit komt naar voren dat het aantal alleenstaande ouders dat een uitkering ontvangt lijkt af te nemen. Daarnaast komt uit het gezondheidsprofiel Eemnes 2018 naar voren gekomen dat in 2016-2017 6% van ouders van 10-11 jarigen in Eemnes aangaven moeite te hebben met rondkomen (zie tabel 10). Dit percentage wijkt niet af van het regiogemiddelde. Voor deze jeugdigen is het mogelijk om gebruik te maken van het kindarrangement¹⁷. Dit houdt in dat deze groep jeugdigen bijvoorbeeld in de zomervakantie kunnen deelnemen aan activiteiten in de buurt, bepaalde schoolkosten kunnen worden betaald of een fiets van kan worden aangeschaft. Naast het kindarrangement kunnen deze jeugdigen ook gebruik maken van het Jeugdfonds Sport & Cultuur¹⁸, dat jeugdigen in staat stelt om te kunnen participeren in sport en cultuur. Het gebruik van dit fonds is de afgelopen jaren fors gestegen (zie tabel 11). Tevens kan er beroep worden gedaan op het Nationale Fonds Kinderhulp dat financiële ondersteuning biedt aan jeugdigen in armoede van 0 tot 21 jaar, voornamelijk op de gebieden van ontwikkeling, ontspanning en basale zaken. Daarnaast is het ook in een crisis situatie mogelijk om gebruik te maken van het Noodhulp Eemnes. Voor genoemde fondsen fungeert het Jeugd- en Gezinsteam als intermediair. Daarnaast werken de consultants samen met de budgetcoach¹⁹ bij signalen van armoede en/of financiële problemen.

2.10 Preventief voorveld gemeente Eemnes

In de gemeente Eemnes is, ondanks de schaal van de gemeente, een sterk preventief voorveld aanwezig. Onder het preventief voorveld verstaan we de professionals en vrijwilligers van de lokale maatschappelijke partners uit Eemnes en de eerstelijnszorg²⁰ die aanwezig zijn in de gemeente Eemnes. In het preventief voorveld ontmoeten jeugdigen en ouders elkaar en professionals en vrijwilligers, zijn ze regelmatig te vinden en ondernemen ze activiteiten; van de speeltuin tot aan de kerken en van koffie bij de burens tot aan het aanmoedigen bij de voetbalwedstrijd.

Doel van de gemeente Eemnes is om in het preventief voorveld de aanwezigheid van de voorzieningen dusdanig te faciliteren, zodat jeugdigen en ouders vanuit daar een sociaal netwerk kunnen opbouwen. Daarnaast is het van belang dat de samenwerking tussen lokale maatschappelijke partners in het preventief voorveld, de eerstelijnszorg en het Jeugd- en Gezinsteam goed is. De professionals en vrijwilligers werkzaam in het preventief voorveld moeten goed zijn toegerust om vroegtijdig te signaleren en zetten waar nodig signalen om in acties. Vroeg signalering zorgt voor tijdige ondersteuning of hulp en voor juiste toeleiding, wat de kans groter maakt dat latere problemen worden voorkomen. En jeugdigen en ouders met kleine en grote hulpvragen helpen of begeleiden naar het Jeugd- en Gezinsteam. Ook kan door het inzetten en benutten van het preventief voorveld, naast dat een ondersteunde omgeving preventief werkt, het gebruik van (gespecialiseerde) zorgvoorzieningen verminderen en bijdragen aan het gezond en veilig opgroeien.

In bijlage C is een overzicht toegevoegd van de verschillende partijen die samen het preventief voorveld voor de gemeente Eemnes vormen.

¹⁷ Vastgelegd in de beleidsnotitie kindarrangement voor de gemeente Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren (vastgesteld op 9 januari 2018 door de raad van de gemeente Eemnes).

¹⁸ Voorheen waren dit twee lossen fondsen: het jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds

¹⁹ Sinds 1 juli 2018 beschikt de gemeente Eemnes over een budgetcoach. De budgetcoach kijkt samen met de bewoner wat nodig is om "Financieel Fit" te zijn en te blijven (zie bijlage C voor verdere uitleg over deze functie).

²⁰ Alle zorg die direct toegankelijk is, zoals de huisartsen, fysiotherapeut, tandarts, apotheek en maatschappelijk werk (wordt in Eemnes uitgevoerd door Versa Welzijn)

2.11 Integraal financieel kader Sociaal Domein

De budgettering van de jeugdhulp vindt grotendeels plaats met middelen vanuit de algemene uitkering. Met ingang van 2015, met de start van de decentralisaties, waren er specifieke uitkeringen voor de WMO, Participatie en Jeugd. De gemeente heeft ervoor gekozen een financieel kader vast te stellen voor het gehele sociaal domein (WMO, Participatie en Jeugd) en resultaten integraal te verrekenen met de reserve Sociaal Domein.

Voor ieder gebied van jeugdhulp is op basis van ervaring en beleidsvoornemens bepaald hoeveel budget nodig is. Deze bedragen zijn in de begroting opgenomen (zie ook bijlage E)

Tekorten en/of overschotten worden verrekend met de reserve Sociaal Domein. In totaliteit laat de meerjarenraming een tekort zien van de budgetten op het Sociaal Domein. Hier staat tegenover dat enerzijds veelal meevallers in de kosten zijn geweest en anderzijds dat de nadruk op preventie en basisvoorzieningen (in de toekomst) zal resulteren in lagere kosten.

3. Ambitie; wat willen we bereiken?

Jeugdigen groeien gezond en veilig op en leren voor zichzelf te zorgen, zelfstandig te worden en kunnen samen met hun ouders en sociale netwerk mee doen in de maatschappij. Er wordt ingezet op preventieve collectieve activiteiten en individuele preventieve aandacht, zodat de inzet van zorg kan worden voorkomen. Wanneer ondersteuning nodig is, wordt deze voor jeugdigen en ouders snel, effectief en dicht bij het gezin georganiseerd én sluit aan bij de eigen kracht en het sociale netwerk van de jeugd en ouders. De gezinnen worden zo veel mogelijk ambulant thuis of in een gezinsvervangende situatie geholpen en ondersteund. De eigen kracht van jeugdigen en ouders wordt versterkt en gebruikt om samen (met professionele hulpverlening) oplossingen te vinden.

Naast bovenstaande ambitie gelden de door het ministerie van VWS vastgestelde transformatiedoelen, evenals de regionale en deels lokale vastgestelde opgaven voor de transformatie in het sociaal domein²¹ en uitgangspunten zorg en ondersteuning. In bijlage D staan deze (extern) genoemde doelen, opgaven en uitgangspunten voor de transformatie beschreven.

“Zelfstandig mee kunnen doen is een belangrijke pijler in Eemnes. De meeste van onze inwoners zijn goed in staat om zelfstandig mee te kunnen doen in onze samenleving maar voor diegene die dat niet kunnen bieden wij ondersteuning. Maatwerk is hierbij ons uitgangspunt waarbij wij de eigen kracht van onze inwoners centraal stellen” (Collegeprogramma Eemnes 2018 -2022).

Om de ambitie en regionale en lokale opgaven te realiseren en de lokale uitdagingen aan te pakken (zie hoofdstuk 2), zijn deze vertaald naar drie maatschappelijke opgaven²²;

3.1 Gezond opgroeien

3.2 Meedoen en zelfredzaamheid

3.3 Gezond zijn

De formulering van de maatschappelijke opgaven vindt zijn basis in de Jeugdwet. Per opgave is aangegeven hoe de gemeente Eemnes dit wil gaan realiseren. Op basis van deze maatschappelijke opgaven wordt er, na vaststelling van dit beleidsplan, samen met de lokale maatschappelijke partners uit Eemnes en de eerstelijnszorg²³ verschillende uitvoeringsdeelplannen opgesteld. De uitvoeringsdeelplannen geven daarmee voorliggend beleidsplan in de praktijk handen en voeten.

3.1 Gezond opgroeien

Gezond (en veilig) opgroeien betekent dat jeugdigen en ouders zelf effectief oplossingen kunnen vinden bij vragen rondom opvoeden en opgroeien in een veilige omgeving. Door zelfstandig keuzes te maken neemt het gezin de regie in eigen handen. De ondersteuning die aangeboden wordt richt zich op ondersteuning bij de opvoedvaardigheden en gedragsproblematiek van jeugdigen. Daarbij gaat het voornamelijk om het creëren van inzicht in het eigen handelen van ouders, bijbrengen van kennis over de ontwikkeling van jeugdigen en het versterken van opvoedcompetenties van ouders en het sociale netwerk. Het doel is herstel van de opvoedingssituatie, waarbij het gedrag van de jeugdige in de gezinssituatie hersteld kan worden en een jeugdige terug kan naar een normale situatie (indien veiligheid niet in gedrang is). Het aanbod wordt altijd ingezet vanuit het

²¹ Heeft voor de gemeente Eemnes alleen betrekking op Jeugd. Wmo en participatie worden gerealiseerd in de regio Gooi en Vechtstreek.

²² Worden per 2019 als resultaatgebieden gehanteerd bij de regionale inkoop van de jeugdhulp, zie ook paragraaf 4.4.

²³ We zullen hiervoor de huisartsen en verloskundig benaderen.

gezinsperspectief én kan zowel betrekking hebben op de ondersteuning van ouders als de jeugdige zelf als het gehele systeem.

Om dit te realiseren, is het van belang dat:

- Ouders in staat zijn om de opvoeding zelf te doen en beschikken over voldoende opvoedvaardigheden, kennis over de opgroeibehoeften van hun kind én hun kind met deze kennis goed thuis kunnen begeleiden;
- In geval van een echtscheiding ouders in staat zijn hun relatie effectief om te zetten van partnerschap naar gedeeld ouderschap;
- Ouders in staat zijn om in hun eigen omgeving (vrijwillige) hulp te organiseren en een beroep willen/kunnen doen op hun sociale netwerk en het preventief voorveld als het gaat om opgroei- en opvoedvragen;
- Er sprake is van een positief pedagogisch klimaat: opvoeden is leuk, maar gaat altijd gepaard met grote of kleine 'problemen', die jeugdige en ouders veelal zelf of met steun van het netwerk of met het preventief voorveld kan worden opgelost.

Hoe gaan we dit realiseren:

1. Organiseren van laagdrempelige voorlichting (met name gericht op opvoedvaardigheden en ontwikkeling van jeugdigen) en informatie;
2. Versterken van de opvoedkracht ouders en steunend opvoednetwerk creëren;
3. Faciliteren van peergroepen;
4. Faciliteren van vroegtijdige signalering bij lokale maatschappelijke partners uit Eemnes voor vrijwilligers en professionals en het daadwerkelijk doorzetten van signalen;
5. Faciliteren van laagdrempelige en snelle (lichte) ondersteuning.

3.2 Meedoen en zelfredzaamheid

Meedoen en zelfredzaamheid betekent dat jeugdigen ondersteund worden bij het (op)groeien naar zelfstandigheid, financiële zelfredzaamheid en participatie in de maatschappij en de toegang tot vrijetijdsbesteding. Indien ouders en het sociale netwerk hier niet toe in staat zijn, kunnen jeugdigen begeleiding ontvangen waarbij ze onder andere leren eigen regie te voeren en de mogelijkheid krijgen om actief en volwaardig deel te nemen aan de samenleving ondanks de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven. Ook wordt het oplossend vermogen van de jeugdige en ouders versterkt.

Om dit te realiseren, is het van belang dat:

- Jeugdigen in staat zijn of worden gesteld om naar vermogen mee te doen in het gezin, op school, het werk en bij vrijetijdsbesteding;
- Jeugdigen pas het onderwijs verlaten als ze in het bezit zijn van een startkwalificatie;
- Jeugdigen, ouders en hun omgeving voldoende zijn toegerust om de zorg voor de jeugdige te kunnen volhouden;
- Ouders en het sociale netwerk de jeugdige begeleiden naar zelfstandigheid en/of zelfstandig wonen;
- Jeugdigen de (financiële) mogelijkheid hebben om mee te doen aan vrijetijdsbesteding (ontmoeting, sport, cultuur);
- Er sprake is van een integraal plan rondom de hulpverlening van jeugdigen en ouders.

Hoe gaan we dit realiseren:

6. Betrekken en mobiliseren van het netwerk rondom de jeugdige én deze een gelijkwaardige rol te geven bij gesprekken met hulpverleners;
7. Versterken van de samenwerking tussen jeugdigen, ouders, partijen uit het preventief voorveld, Jeugd- en Gezinsteam, onderwijs, het regionaal bureau leerlingzaken (RBL), aanbieder(s) en de veiligheidsketen;

8. Integraal werken volgens het principe van één gezin, één plan en zoveel mogelijk één regisseur;
9. Het gebruik van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en verwijzindex risicojongeren (VIR) bij professionals werkzaam met jeugdigen uit Eemnes te verbeteren;
10. Begeleiding van jeugdigen en ouders, bij voorkeur uitgevoerd door het Jeugd- en Gezinsteam;
11. Jonge mantelzorgers in beeld brengen en onderzoeken hoe ze ontlast kunnen worden;
12. Faciliteren van (financiële) toegang tot vrijetijdsbesteding;
13. Voor de jeugdigen die niet deelnemen aan het verenigingsleven één of meerdere ontmoetingsplekken creëren;
14. Aansluiten bij regionale (Gooi en Vechtstreek) projecten rondom voortijdig schoolverlaters.

3.3 Gezond zijn

Gezond zijn is het helpen bij het verbeteren van het geestelijk en lichamelijk welbevinden van een jeugdige, zodat hij/zij optimaal kan functioneren in de maatschappij. Het (dys)functioneren van jeugdige staat hierbij centraal. Hierbij gaat het veelal om de inzet van individuele behandelingen van een jeugdige met (een zeer hoog risico op) psychische, verstandelijke, lichamelijke en/of sociaal emotionele problematiek, zoals verslavingsproblematiek of een psychische stoornis. Behandeling is gericht op het verbeteren van psychische, sociale en emotionele vaardigheden, zodat de jeugdige, ouders en direct betrokkenen de eigen regie (weer) kunnen voeren en de jeugdige en zijn omgeving leert omgaan met de fysieke, verstandelijke of psychische beperking.

Als belangrijkste uitgangspunt geldt hierbij (als onderdeel van de transformatie): opgroeien en opvoeden in gezinsvormen staat centraal, behandeling sluit daar op aan ('normaliseren en ontzorgen'). Uithuisplaatsingen worden in eerste instantie voorkomen, maar als het toch nodig is streven we regionaal naar een verschuiving van residentiële opvang, leefgroepen en behandelgroepen naar wonen in een ander thuis, zoals een gezinshuis of bij pleegouders. Met als voornaamste reden dat deze vorm van opvang in gezinsverband het dichtst bij de natuurlijke situatie staat en waar mogelijk in de directe omgeving van de jeugdigen kan plaatsvinden.

Het lichamelijk welbevinden wordt o.a. beïnvloed door de deelname aan sport en gezonde leefgewoonten. Voor grote groepen jeugdigen (en ook volwassenen) geeft sport, net als werk, structuur in het leven. Sport heeft daarnaast een belangrijke functie in de lichamelijke, psychische en sociale ontwikkeling van jeugdigen. Sport stelt jeugdigen in staat vaardigheden te ontwikkelen die voor het persoonlijk functioneren van groot belang zijn. Zo komen ze in aanraking met competitie, winst en verlies en teamverbanden. Jeugdigen leren hun persoonlijke grenzen te verkennen, leren omgaan met teleurstellingen, trainen sociale vaardigheden, leren zich verantwoordelijk te voelen voor mensen en materialen en raken bekend met vrijwilligerswerk. Tevens heeft sport een functie in het tegengaan van overlast veroorzaakt. Sport brengt normen en waarden bij. De 'Jongeren Op Gezond Gewicht' (JOGG) aanpak heeft in Eemnes een belangrijke rol bij het realiseren van een gezonde leefgewoonte.

"Een gezonde leefomgeving stelt inwoners in staat om optimaal gebruik te maken van faciliteiten om gezond te bewegen, te ontmoeten en te ontspannen. Mensen leven langer en willen gezond ouder worden. Gezonde voeding en een gezond gewicht is hiervoor een eerste vereiste. Wij willen onze inwoners en onze medewerkers voorlichten wat een gezonde leefstijl inhoudt en hen stimuleren om gezonde eetgewoonten aan te nemen. Sport- en cultuurbeleving zijn hierbij belangrijke ingrediënten; het bevordert fitheid en mentale weerbaarheid maar vergroot ook de sociale samenhang en de leefbaarheid. Sport is een van de grootste bronnen van vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet. Vanuit dit perspectief kan sport bijdragen aan zelfredzaamheid van onze inwoners en participatie in onze samenleving. Wij hebben een sterk verenigingsleven in Eemnes. Dat willen we zo houden en indien mogelijk versterken" (Collegeprogramma Eemnes 2018 -2022).

“Psychische gezondheidsproblemen van ouders brengen niet alleen een persoonlijke extra last mee, maar leggen ook beperkingen op aan hun opvoedcapaciteit. Andersom kunnen psychische problemen ook ontstaan/verergeren vanwege opgroei- of gezondheidsproblemen van de kinderen zelf. Daarnaast is er een verhoogd risico dat psychische –al of niet in combinatie met licht verstandelijke– problematiek van ouders wordt overgedragen op hun kinderen (Bron Rapport Cebeon: Verdeelsystematiek middelen jeugdhulp).

Om dit te realiseren, is het van belang dat:

- Ouders en het sociale netwerk bij de behandeling van de jeugdige actief worden betrokken;
- Bij afsluiting van het behandeltraject de jeugdige beschikt over een integraal vervolg-ondersteuningsplan (perspectiefplan);
- Bij een uithuisplaatsing, jeugdigen zo veel mogelijk in gezinshuizen of pleeggezinnen worden ondergebracht;
- Er sprake is van een gezonde leefomgeving;
- Innovaties binnen preventie en jeugdhulp worden gestimuleerd.

Hoe gaan we dit realiseren:

15. Inzet van professionele specialistische ondersteuning en behandeling ter verbetering van een zo stabiel mogelijke leefsituatie;
16. Verbeteren overgang 18- / 18+ en faciliteren overgang naar andere wetgeving;
17. Werving van pleeggezinnen;
18. Als de kans er is, meedoen aan innovatieve pilots;
19. Innovaties in de markt in de gaten houden en waar nodig toepassen;
20. Aansluiten bij initiatieven voor het stimuleren van een gezonde levensstijl, ook tijdens de zwangerschap;
21. Aansluiten bij de JOGG aanpak, samenwerking met buurtsportcoaches en meewerken aan een Rookvrije Generatie en aanpak middelengebruik.

4. Infrastructuur en werkwijze; hoe gaan we dit met elkaar doen?

De (nieuwe) verantwoordelijkheid van alle vormen van jeugdhulp; van preventie tot jeugdreclassering, kan en wil de gemeente Eemnes niet zelfstandig uitvoeren. De gemeente Eemnes werkt hiervoor samen met het preventief voorveld, diverse regio's en aanpalende beleidsterreinen. Daarnaast is de gemeente Eemnes, net als enkele andere partijen, verantwoordelijk voor de toegang tot jeugdhulp. Voorliggend hoofdstuk geeft inzicht in de manier waarop de gemeente Eemnes deze samenhang en verantwoordelijkheid vorm geeft.

4.1 Samenhang Beleidsterreinen

Voorliggend beleidsplan is geen losstaand beleid, want de zorg voor jeugd strekt zich uit over verschillende beleidsterreinen en heeft op onderdelen raakvlakken én uitdagingen met de andere (wettelijke) verantwoordelijkheden van de gemeente Eemnes binnen het sociale domein. De gemeente Eemnes participeert op deze beleidsterreinen in verschillende regio's (zie onderstaande tabel). Bepaalde onderwerpen hebben ook binnen de diverse beleidsterreinen overlap (bv jonge mantelzorgers en stimuleren gezonde levensstijl). In hoofdstuk 2 is een inzicht gegeven in de bijbehorende uitdagingen waar de gemeente Eemnes voor staat.

Provincie Utrecht		Provincie Noord Holland	
Jeugdhulp	Regio Amersfoort	WMO	Regio Gooi en Vechtstreek
Veilig Thuis	Utrecht	Beschermde Wonen	Regio Gooi en Vechtstreek
Openbare Orde en Veiligheid	Midden Nederland (Politie / OM)	Werk en inkomen	Regio Gooi en Vechtstreek
Veiligheidshuis	Regio Utrecht (VHRU)	Sport	Regio Gooi en Vechtstreek
Volkshuisvesting	Amersfoort (Woningcorporatie Alliantie)	Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL)	Regio Gooi en Vechtstreek
Gezondheid	Regio Amersfoort (GGD regio Utrecht) Jeugdgezondheidszorg 12-	Gezondheid	Regio Gooi en Vechtstreek (GGD Gooi en Vecht) Jeugdgezondheidszorg 12+
		Onderwijs	Regio Gooi en Vechtstreek (SWV Unita, SWV Quinas)

4.2 Pedagogische gemeenschap

Ouders leggen de basis en zijn als eerste verantwoordelijk voor hun kinderen en hebben regie. Jeugdigen hebben afhankelijk van hun leeftijd hierin een groeiende eigen verantwoordelijkheid. De gemeente Eemnes gaat uit van de eigen kracht van jeugdigen en ouders. Onze inwoners zijn bij uitstek degenen die weten wat er in hun leven echt toe doet. De meeste inwoners organiseren hun eigen zorg met behulp van familie, vrienden en/of burens en gebruiken hun (sociale) netwerk om vragen of zorgen te delen. Op die manier worden onderwerpen bespreekbaar, wordt kennis gedeeld en helpen mensen elkaar. Tegelijkertijd weten we dat niet iedereen beschikt over zo'n netwerk en dat sommige vragen te complex zijn om in het eigen netwerk op te lossen. Op zo'n moment is het van belang dat ouders hun vragen over opvoeden of ontwikkeling van kinderen en gezinsproblematiek laagdrempelig kunnen stellen bij het preventief voorveld (zie ook paragraaf 2.9).

In de Eemnesser gemeenschap is het omzien naar elkaar van oudsher sterk verankerd. Maar is soms naar binnen – op de eigen kring – gericht, waardoor buitenstaanders buiten de boot kunnen vallen. Door ook (relatieve) buitenstaanders en nieuwe inwoners te betrekken in de sociale netwerken kan de kracht van pedagogische samenleving worden versterkt. De gemeente Eemnes wil samen met

inwoners, professionals en vrijwilligers een sterk preventief voorveld inrichten die de basis vormt van de pedagogische gemeenschap, welke ondersteunend is aan de eigen kracht, de zelfredzaamheid en de verbondenheid van de inwoners én met laagdrempelig mogelijkheden voor alle inwoners uit Eemnes. Sociale steun vergroot de draagkracht van jeugdigen, ouders en gezinnen en helpt ernstige opvoedingsmoeilijkheden te voorkomen. Het zorgt voor ontspanning van de druk die ouders rond opvoeden ervaren, steunt relaties tussen ouders en hun kinderen en beschermt gezinnen tegen kindermishandeling en disfunctioneren. Ook voor kinderen is het van belang om op te groeien in een omgeving die rijk is aan sociale relaties, omdat zij leren van voorbeeldgedrag van anderen. In buurten waar meer mensen elkaar en elkaars kinderen kennen, groeien kinderen met minder gedrags- en emotionele problemen op. Wij zien daarin een taak voor iedereen. De gemeente Eemnes wordt gemaakt door de mensen die daar wonen. Hoe meer wijkbewoners zich verbonden voelen met elkaar, hoe beter het welzijn en de leefbaarheid. Veel Eemnessers zijn actief in de buurt, bij de sport, in verenigingen, kerken etc. De vele vrijwilligers die met jeugdigen optrekken, zien en horen veel.

In het versterken van de pedagogische gemeenschap spelen vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties een belangrijke rol. Op tal van gebieden zijn vrijwilligers actief: in buurten, via de kerken, bij sportverenigingen, voor het organiseren van evenementen. Veel jeugdigen zijn actief als vrijwilliger, meestal bij sportverenigingen of via het jeugdwerk van één van de kerken. Deze jeugdigen dragen daardoor een steentje bij aan de kracht van de samenleving: ontmoeten, elkaar kennen en elkaar helpen. Op scholen doen ouders vrijwilligerswerk in de vorm van “overblijfouder”, “voorleesmoeder”, “luizenmoeder” of andere vormen van ouderbetrokkenheid.

Daarnaast wordt er op een breed terrein op het gebied van jeugd door de gemeente Eemnes geïnvesteerd in het preventief voorveld. Eemnes heeft diverse basisvoorzieningen die toegankelijk zijn voor alle inwoner, jong en oud: scholen, kinderopvang, (sport)verenigingen, welzijnsvoorzieningen, kerken etc. Uit oogpunt van preventie en het oplossen van relatief kleine problemen zijn er ook basiszorgvoorzieningen in en rondom Eemnes beschikbaar. Het gaat dan zowel om preventie in het kader van de volksgezondheid (jeugdgezondheidszorg en huisartsen) als om preventie van onderwijsachterstanden (Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) voorzieningen), preventie van psychosociale/gedragsproblemen (Jeugd- en Gezinsteam) en de inzet van de budgetcoach. Voor vragen over opgroeien en opvoeden kunnen ouders en jeugdigen terecht bij het Jeugd- en Gezinsteam of bij bovenstaande genoemde voorzieningen/partijen. Hiermee heeft de gemeente Eemnes dicht bij huis laagdrempelige ondersteuning gerealiseerd met als doel dat de inwoners weer op eigen kracht verder kunnen of om het beroep op (specialistische) jeugdhulp af te laten nemen.

In bijlage C is een overzicht van de verschillende partijen die tezamen het preventief voorveld voor de gemeente Eemnes vormen, toegevoegd.

4.3 Toegang tot jeugdhulp

Als problemen tijdelijk niet meer in de thuissituatie of in het sociale netwerk kunnen worden opgelost, kunnen jeugdigen toegang krijgen tot jeugdhulp. Dit kan via de gemeente, de huisarts, de jeugdarts, de medisch specialist, de kinderrechter of de gecertificeerde instellingen²⁴.

²⁴ Aanbieders die kinderbeschermingsmaatregelen of jeugdreclassering uitvoeren.

4.3.1 Jeugd- en Gezinsteam Eemnes

“Soms gaat opgroeien niet vanzelf. Jeugdproblematiek komt ook in Eemnes voor. Door het Jeugd- en Gezinsteam hebben we veelal vroegtijdig inzicht in de problemen van onze jongeren waarmee we ze ook snel en adequaat kunnen ondersteunen. In de komende jaren willen wij meer preventief en integraal gaan werken. Wij willen het voorveld versterken en vaker benutten waardoor zwaardere zorg in de toekomst voorkomen wordt. Het voordeel van het geringe aantal inwoners van Eemnes is dat we elkaar vaak kennen en dus ook kunnen helpen. Wij willen onze netwerken versterken om kinderen met een zorgvraag zo veel mogelijk in ons dorp op te kunnen vangen”(Collegeprogramma Eemnes 2018 -2022).

De lokale gemeentelijke toegang tot jeugdhulp is belegd bij het Jeugd- en Gezinsteam Eemnes (JGT)²⁵. Met het Jeugd- en Gezinsteam voldoet de gemeente Eemnes aan de wettelijke gestelde gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de organisatie van de toegang tot jeugdhulp²⁶:

- de organisatie van herkenbare en laagdrempelige toegang tot jeugdhulp;
- waarborgen dat passende hulp tijdig wordt ingezet en dat de juiste expertise beschikbaar is;
- dat beroepskrachten en vrijwilligers die werken met jeugdigen de mogelijkheid hebben om collega's te consulteren;
- de mogelijkheid van directe interventie in crisissituaties;
- bij complexe hulpvragen of wanneer de veiligheid van het kind in het geding is, zo snel mogelijk specialistische hulp inschakelen en een verzoek tot onderzoek overwegen bij de raad voor de kinderbescherming;
- kosteloos en zonder uitvragen van de persoonsgegevens enkelvoudig advies beschikbaar stellen voor jeugdigen en ouders met vragen over opgroeien en opvoeden.

Het Jeugd- en Gezinsteam is een multidisciplinair zelfstandig team, dat op het terrein van jeugd als primus inter pares fungeert, laagdrempelig is voor jeugdigen en ouders, de lokale samenleving goed kent, daar gebruik van maakt en stevig in het netwerk van professionele en vrijwillige organisaties (het preventief voorveld) die met jeugd te maken hebben in Eemnes, verankerd is.

Het Jeugd- en Gezinsteam volgt onderstaande leidende principes:

1. Veiligheid van de inwoner staat voorop;
2. Eén huishouden (gezin), één plan, zoveel mogelijk één regisseur;
3. Versterken eigen kracht en generalistische professional als coach;
4. Vroeg interventie en preventie voorop;
5. Clientvraag is leidend (dus niet het aanbod van een zorgaanbieder);
6. We praten niet over, maar mét jeugdigen/ouders;
7. Zo effectief mogelijk doorverwijzen;
8. Betrekken en benutten van het preventief voorveld.

Het Jeugd- en Gezinsteam is een vrij toegankelijke algemene voorziening, is gemakkelijk bereikbaar voor jeugdigen en ouders en heeft een signalerende functie. Het Jeugd- en Gezinsteam verleent alleen vrijwillige hulpverlening. Dit houdt in dat jeugdige en hun ouders zelf met een hulpvraag, evt. via school of huisarts, zich aanmelden bij het Jeugd- en Gezinsteam. De hulpverlening wordt enkel opgestart met toestemming van ouders en jeugdigen (>12 jaar).

Daarnaast fungeert het Jeugd- en Gezinsteam als primus inter pares. Enerzijds om samenwerking te realiseren en versnippering te voorkomen, anderzijds om te voorkomen dat mensen die om hulp

²⁵ Bij de start van de transitie is regionaal afgesproken dat elke gemeente een eigen wijkteam realiseert (zie paragraaf 4.4)

²⁶ Bron: Factsheet Toegang tot Jeugdhulp, juni 2014

vragen tussen wal en schip raken. Om goed te functioneren moeten er duidelijke afspraken met de lokale maatschappelijke partners uit het preventief voorveld en eerstelijnszorg²⁷ zijn, over de toeleiding van jeugdigen en ouders met een hulpvraag. Andersom zal het Jeugd- en Gezinsteam aan deze partners informatie geven, in samenspraak met een jeugdigen en ouder(s), over de voortgang en afspraken die gemaakt zijn. Ook fungeert het Jeugd- en Gezinsteam als intermediair naar fondsen om te participeren in sport, cultuur en voor bepaalde basisvoorzieningen (met de fiets naar school kunnen gaan). Daarnaast werken de consultants ook samen met de budgetcoach²⁸ bij signalen van armoede en/of financiële problemen en met het jongerenwerk voor het signaleren van jongeren op 'straat' en stimuleren van maatschappelijke participatie (zie ook bijlage C).

Het Jeugd- en Gezinsteam is een multidisciplinair team; samengesteld uit professionals met verschillende expertise en ervaringen. Alle consultants zijn generalisten op het gebied van jeugd en opvoeding en kunnen jeugdigen en gezinnen ondersteunen bij hun vragen. Iedere consultant heeft een of meerdere specifieke expertises zoals bijvoorbeeld het jonge kind, verslaving, verstandelijke beperking, autisme, adhd ect. De consultants vullen elkaar aan en maken gebruik van elkaars expertise. Daarnaast krijgen alle consultants bijscholing en intervisie om hun werk binnen het Jeugd- en Gezinsteam goed te kunnen doen. Algemene trainingen, die vereist zijn voor hun beroepsregistratie en daarnaast specifieke trainingen om hun specialisme te verbreden en te behouden.

Naast de jeugdconsultanten maakt ook de jeugdverpleegkundige (van de GGD regio Utrecht) voor enkele uren per week onderdeel uit van het Jeugd- en Gezinsteam en is de jeugddarts (van de GGD regio Utrecht) beschikbaar voor consultatie en advies. De jeugdverpleegkundige is aanwezig bij het casuïstiekoverleg en voert waar nodig samen met de consultants huisbezoeken uit en zorgt voor een warme overdacht. Per 1 juli 2018 is het Jeugd- en Gezinsteam uitgebreid met een GZ Psycholoog voor ca. 8 uur per week. Met de toevoeging van de GZ psycholoog is de dienstverlening het Jeugd- en Gezinsteam verbreed, wordt de kennis van het Jeugd- en Gezinsteam over de geestelijke gezondheidzorg (GGZ) vergroot, is de toeleiding naar de GGZ verbeterd en wordt de afstand tot de GGZ verkleind. Daarnaast kan het Jeugd- en Gezinsteam gebruik maken van een regionale expertisepool voor diagnostiek en consultatie²⁹. Dit betekent niet dat een jeugdigen en ouders worden overgedragen aan de expertisepool. De regie en de verantwoordelijkheid vanuit één huishouden (gezin), één plan, zoveel mogelijk één regisseur, blijft bij het Jeugd- en Gezinsteam. De bijzondere expertise wordt "ingevlogen" en trekt zich na het advies weer terug. De ervaring is dat de expertisepool voornamelijk wordt ingevlogen voor een onafhankelijk advies bij casussen die vastlopen en/of te maken hebben met grensoverschrijdende (inkoop) problematiek.

Het Jeugd- en Gezinsteam heeft een vaste locatie in Eemnes die fungeert als thuisbasis waar de administratieve zaken voornamelijk worden gedaan, daarnaast werken de consultants voornamelijk outreachend op de vindplaatsen en bij jeugdigen/ouders thuis of waar zij zich thuis voelen. De eerste kennismaking met jeugdigen en ouders vindt in principe altijd thuis bij het gezin plaats. Daarnaast wordt de feitelijke hulpverlening zoveel mogelijk, en indien gewenst, bij jeugdigen/ouders thuis gegeven. Jeugdigen en ouders bepalen waar wordt afgesproken.

²⁷ Alle zorg die direct toegankelijk is, zoals de huisartsen, fysiotherapeut, tandarts, apotheek en maatschappelijk werk (wordt in Eemnes uitgevoerd door Versa Welzijn)

²⁸ Sinds 1 juli 2018 beschikt de gemeente Eemnes over een budgetcoach. De budgetcoach kijkt samen met de bewoner wat nodig is om "Financieel Fit" te zijn en te blijven (zie bijlage C voor verdere uitleg over deze functie).

²⁹ De expertisepool wordt gevuld met kennis vanuit de diverse aanbieders van specialistische jeugdhulp

Niet alleen de ouders, maar zeker ook jeugdigen moeten hun stem kunnen laten horen. Binnen de zorg voor jeugdigen en ouders wordt uitgegaan van de eigen mogelijkheden om regie te voeren over hun ondersteuning en hulp. Belangrijk aspect daarbij is dat niet over maar mét de jeugdige en ouders wordt gesproken. Het betrekken van jeugdigen en hun ouders bij een gesprek vergt speciale aandacht. De sleutel tot het succesvol betrekken van jeugdige is dat zij ervaren dat er ook daadwerkelijk naar hen geluisterd wordt en dat hun mening ook echt telt. Daarnaast is de betrokkenheid van het sociale netwerk bij de aanpak cruciaal. Het gezamenlijk opstellen van het plan van aanpak dient hierbij als belangrijkste leidraad evenals het inzetten van de JIM aanpak (Jouw Ingebrachte Mentor). De door de jeugdige zelfgekozen mentor krijgt een sleutelrol bij de begeleiding en werkt gelijkwaardig samen met het gezin en de betrokken professionals.

Doelstelling van het Jeugd- en Gezinsteam is om betere ondersteuning te leveren. Beter in de zin van: hulp en zorg in de buurt, dicht bij huis; sneller en beter toegankelijk; integraal en minder versnipperd; met maximale inzet op preventie. Beter wil ook zeggen dat de regie (meer) bij jeugdigen en ouders blijft en er (altijd) een vangnet is voor de meest kwetsbaren die zonder steun niet zelfstandig kunnen leven. Daarnaast biedt het Jeugd- en Gezinsteam ook praktische en specialistische begeleiding³⁰ (ondersteuning) met als doel een jeugdige en ouder(s) weer zelfredzaam worden; (weer) deel nemen en een bijdragen leveren aan de samenleving. Deze ondersteuning richt zich ook op nieuwe ouders (tijdens de zwangerschap of in het eerste levensjaar) en preventief rondom ingrijpende levensgebeurtenissen (zwangerschap, scheiding, werkloosheid van ouders, verlies, gepest worden etc.). Het Jeugd- en Gezinsteam zet in op een stabiele gezinssituatie of een duurzame verbetering en stimuleert de ontwikkeling van jeugdigen. Waar nodig verwijst het Jeugd- en Gezinsteam door naar gespecialiseerde jeugdhulp door middel van het opstellen van een beschikking met daarin de beschreven opdracht tot het leveren van dienstverlening. Bij een crisissituatie start de levering van hulp zonder voorafgaande beschikking (zie hiervoor Specialistische jeugdhulp en veiligheid (paragraaf 4.4)).

Daarnaast wordt het Jeugd- en Gezinsteam bij het afgeven van een tijdelijk huisverbod (in het kader van de wet tijdelijk huisverbod), indien het om een gezin gaat met jeugdigen, betrokken in het zorg- en het beleidsadvies. Ook geeft het Jeugd- en Gezinsteam bij een urgentieaanvraag voor een sociale huurwoning op verzoek van de aanvragen, een advies over de aanvraag.

Het Jeugd- en Gezinsteam is continue bezig met haar eigen (door)ontwikkeling. Elk jaar wordt er een jaarplan opgesteld met de speerpunten voor het komende jaar. Daarnaast wordt op basis van de jaarlijks uit te voeren audit de werkprocessen van het Jeugd- en Gezinsteam aangescherpt en verbeterd.

Voorwaarden voor het effectief en efficiënt functioneren van het Jeugd- en Gezinsteam:

- Aanwezigheid van een teamcoördinator

De consulenten van het Jeugd- en Gezinsteam worden ondersteund door een teamcoördinator, die coacht op de eigen en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Hierdoor kan het functioneren van het team centraal gesteld worden met behulp van passende methodes en technieken en met aandacht voor kwaliteiten en valkuilen van de teamleden.

- Handelingsruimte consulenten

Bij het Jeugd- en Gezinsteam gaat het om korte lijnen en snel handelen. Dit vraagt om een zekere handelingsruimte van de consulenten: de ruimte die de consulent heeft om de vraag van het gezin zorgvuldig te beoordelen, vakkundig te interveniëren, procedureel correct te handelen en de

³⁰ In de regio Gooi en Vechtstreek dient "Jeugd en Gezin" als toegang tot jeugdhulp. Deze toegang tot jeugdhulp fungeert als loket, verwijst direct door naar gespecialiseerde jeugdhulp, werkt niet outreachend en geeft geen begeleiding.

expertise van de consultant optimaal te benutten. Waar nodig buiten de gebaande kaders te denken (inkoop, wetten etc.), ook daadwerkelijk te handelen en daarmee maatwerk te bieden.

- Geregistreerd bij de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ)

Professionals die jeugdhulp verlenen moeten aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen volgens de Wet Professionalisering in de Jeugdzorg en geldt als harde eis voor het zelfstandig uitvoeren van bijvoorbeeld een onderzoek bij onveiligheid. Alle consultants van het Jeugd- en Gezinsteam staan geregistreerd bij het SKJ en daarmee wordt voldaan aan de gestelde eisen. Doordat de consultants niet meer in dienst zijn van een moederorganisatie (zorgaanbieder), is de gemeente verantwoordelijk geworden voor het op peil houden van de kennis van de consultants en daarmee aan het voldoen van de kwaliteitseisen van het SKJ, dit betreft o.a. het faciliteren van intervisie.

- Administratieve lasten zo laag mogelijk

Zo min mogelijk administratieve handelingen voor de consultants, door onder andere de registratiesystemen dusdanig aan elkaar koppelen.

In bijlage F is het werkproces van het Jeugd- en Gezinsteam op hoofdlijnen toegevoegd.

4.3.2 Huisartsen & Jeugdartsen

De huisartsen en jeugdartsen in de gemeente Eemnes zijn belangrijke partners en vervullen een centrale rol in de gezondheid van jeugdigen en ouders. Zij kennen gezinnen goed, zijn op de hoogte van problemen en kunnen deze vroegtijdig signaleren. Of dat nu gaat om jeugd-gerelateerde problemen, gezinnen met multi-problematiek, huiselijk geweld of kindermishandeling. Zoals eerder aangegeven is de jeugdarts van de GGD regio Utrecht voor de consultants van het Jeugd- en Gezinsteam beschikbaar voor consultatie en advies. De samenwerking met de jeugdarts wordt door de consultants als prettig ervaren en als meerwaarde gezien. Omdat de meeste jeugdigen vanaf 12 jaar naar het voortgezet onderwijs in Huizen, Laren en Hilversum gaan én deze jeugdigen op school gezien worden door de jeugdverpleegkundige en jeugdartsen van de GGD Gooi en Vechtstreek, zijn hierover aanvullende samenwerkingsafspraken gemaakt met de GGD Gooi en Vechtstreek.

Gemeenten zijn wettelijk verplicht samenwerkingsafspraken te maken over de rol van huisartsen bij het verwijzen van jeugdigen naar specialistische zorg. Dit is gerealiseerd doordat het Jeugd- en Gezinsteam met de huisartsen uit Eemnes diverse afspraken hebben gemaakt; van het gebruik van Zorgmail (manier om beveiligd gegevens te mailen) tot het verwijzen van cliënten naar het Jeugd- en Gezinsteam (jeugdigen en hun ouders worden structureel doorverwezen naar het Jeugd- en Gezinsteam) en er is beleidsmatig contact met de huisartsen over verwachtingen, ontwikkelingen en voor het ophalen van input. De huisartsen uit Eemnes zijn niet aangesloten bij de Huisartsen Eemland (voorheen de Huisartsen Coöperatie Eemland | HCE), welke zijn aangesloten bij de regio Amersfoort, maar bij de Gemeenschappelijke Huisartsen Organisatie Gooi en Omstreken (GHO-GO). Via Zorgmail en door middel van telefonisch contact communiceren de huisartsen en consultants met elkaar over casussen. De cijfers uit de diverse rapportages en analyses bevestigingen dat de huisartsenpraktijken in Eemnes een grote rol spelen in het verwijzen naar het Jeugd- en Gezinsteam. De huisartsen en jeugdarts verwijzen alleen rechtstreeks naar jeugdhulp als er zeer snel gehandeld moet worden of als ouders geen toestemming geven voor contact met het Jeugd- en Gezinsteam. Het Jeugd- en Gezinsteam wordt hier dan wel ad hoc over geïnformeerd, mits hiervoor toestemming wordt gegeven. Deze zaken worden niet geregistreerd door het Jeugd- en Gezinsteam.

Niet alle jeugdigen en ouders maken gebruik van de huisartsen in Eemnes, maar ook van huisartsen in Blaricum en Laren. Deze huisartsen maken, ondanks dat ze het Jeugd- en Gezinsteam steeds beter weten te vinden, nog steeds gebruik van hun eigen verwijsrecht. Hierbij wordt niet altijd naar gecontracteerde aanbieders uit de jeugdzorgregio Amersfoort verwezen. Met deze huisartsen vindt er inmiddels wel af en toe op casusniveau afstemming plaats. De samenwerking met deze huisartsen moet worden versterkt evenals de bekendheid over rol van Jeugd- en Gezinsteam in gezinnen (het geven van begeleiding).

4.3.3 Medisch specialisten

Ook de medisch specialisten (o.a. kinderartsen uit ziekenhuizen) mogen net als de huisartsen en jeugdartsen rechtstreeks verwijzen naar jeugdhulp. De accounthouders van de regio Amersfoort (zie paragraaf 4.4) hebben hierover afspraken gemaakt met de specialisten van het Meander Medisch Centrum. In de praktijk is gebleken dat ook kinderartsen uit het Tergooi jeugdigen en ouders uit Eemnes verwijzen naar jeugdhulp. Omdat het Tergooi voornamelijk te maken heeft met jeugdigen uit de regio Gooi en Vechtstreek en bekend zijn met die inkoopafspraken, worden jeugdigen en ouders uit Eemnes niet altijd naar gecontracteerde aanbieders van de jeugdzorgregio Amersfoort verwezen. Hierover zijn met het Tergooi inmiddels afspraken gemaakt.

4.4 Specialistische jeugdhulp en veiligheid

Passende jeugdhulp kan zo complex, specialistisch of zelden voorkomen dat het niet lokaal georganiseerd kan worden en/of hulpverlening door het Jeugd- en Gezinsteam niet toereikend kan zijn, bijvoorbeeld als er sprake is van ernstige gedragsproblematiek waar een opname of uithuisplaatsing voor nodig is. In die gevallen is er specialistische zorg nodig die veelal regionaal, bovenregionaal via de jeugdzorgregio Amersfoort beschikbaar is voor jeugdigen en ouders uit Eemnes. Daarnaast heeft de VNG namens alle gemeenten inkoopafspraken met landelijke jeugdhulpaanbieders met een (zeer) specialistische functie, o.a. jeugdzorgplus, opname van tienermoeders en voedselweigeren. Wanneer nodig kunnen jeugdigen uit Eemnes ook gebruik maken van deze voorzieningen.

4.4.1 Regio Amersfoort

De gemeente Eemnes werkt voor de beschikbaarheid van de jeugdhulp regionaal³¹ samen met gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Soest, Leusden, Woudenberg in de jeugdzorgregio Amersfoort (voorheen genaamd jeugdzorgregio Eemland).

Sinds 1 januari 2015 is op basis van deze regionale samenwerking de gezamenlijke inkoop van zorg en ondersteuning georganiseerd, via het Regionaal Inkoop- en Subsidiebureau Amersfoort (RISB). Met het vaststellen van de inkoopstrategie 2018 is regionaal besloten de jeugdhulp voor 2019 opnieuw aan te besteden en een nieuwe productstructuur neer te zetten. Om dit te realiseren, heeft het RISB in 2017 met de regio, zorgaanbieders, cliëntvertegenwoordiging, sociale (wijk)teams en andere verwijzers als huisartsen en SAVE deze opgaven verder uitgewerkt en geconcretiseerd. Deze nieuwe aanbesteding is vormgegeven vanuit de nog steeds actuele leidende principes en de nieuwe productstructuur bouwt hierop voort:

- het geeft vrijheid van handelen aan zorgaanbieders om met de klant de gewenste resultaten te realiseren en werkt niet beperkend;
- het is eenvoudig en werkbaar voor verwijzers en wijkteams;
- het is administratief eenvoudig en sluit aan op landelijke uitgangspunten (VNG/ protocollen/ administratief en verantwoording);
- het geeft inzicht in resultaten per zorgaanbieder op kwaliteit en kwantiteit (bij ambulante zorg en ondersteuning op het niveau van functie inzet).

De productstructuur kent een drietal resultaatgebieden (gezond opgroeien, gezond zijn en meedoen) die een ordening aangeven in de vraag en problematiek van de jeugdige en met een focus op het gewenste resultaat. Deze drie resultaatgebieden hebben wij als maatschappelijke opgaven gebruikt om onze ambitie te concretiseren (zie hoofdstuk 3). Vanuit de resultaatgebieden zijn voor hulpvragen van jeugdigen en ouders diverse 'bouwblokken' inzetbaar, waardoor de hulp en ondersteuning op maat kan worden samengesteld. Hiermee wordt aangesloten bij de wens tot flexibiliteit in inzet van zorg en ondersteuning, bij de ervaringen vanuit andere aanbestedingen en wordt er afscheid genomen van de vele vaak moeilijk te onderscheidende producten van de huidige

³¹ Sinds 2011

productencatalogus. Daarnaast is de opdracht tot het realiseren van eenduidige tarifiering van de nieuwe productstructuur samen met de zorgaanbieders uitgewerkt, besproken en vergeleken met landelijke benchmarks. Op basis van de uitvraag is een model ontwikkeld dat heeft geresulteerd in marktconforme tarieven.

Naast de inkoop wordt er ook regionaal samengewerkt op de taken monitoring en sturing, relatiebeheer en account- en contractmanagement, waarvan de afspraken zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). De gemeente Eemnes houdt lokaal de regie over o.a. de inkoop van de jeugdzorg en bovengenoemde taken door ambtelijk en bestuurlijk nadrukkelijk te participeren in de regionale samenwerking. Bij de monitoring van de uitvoering van de dienstverleningsovereenkomst en de opstelling van de dienstverleningsovereenkomst (wordt elk jaar aangepast) wordt de gemeente Eemnes minimaal op de hoogte gehouden en bij betrokken. De samenwerking op dit punt dient verbeterd te worden.

Daarnaast werkt de gemeente Eemnes als onderdeel van de Jeugdzorgregio Amersfoort bovenregionaal samen met vijf andere Utrechtse Jeugdzorgregio's³² en de twee centrumgemeenten Utrecht en Amersfoort wanneer het gaat om de contractering van gecertificeerde instellingen (GI's) voor Veilig Thuis Utrecht (VT) en de organisatie van (preventieve) jeugdbescherming en jeugdreclassering. In onderstaande paragrafen wordt hier verder op ingegaan.

4.4.2 Jeugdbescherming en Jeugdreclassering

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van (preventieve) jeugdbescherming en jeugdreclassering, het zogenaamde '*gedwongen kader*' welke alleen mag worden uitgevoerd door gecertificeerde instellingen (GI), en voor de organisatie van de taken van Veilig Thuis (voorheen het Advies- en Meldpunt voor Huiselijk geweld en Kindermishandeling (voorheen AMHK))

Jeugdbescherming en jeugdreclassering zijn geen jeugdhulp. Dit onderscheid wordt in de Jeugdwet gemaakt om de instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering hun specifieke taak, toezicht te houden op de uitvoering van de maatregel of straf, onafhankelijk te kunnen uitvoeren. Dat neemt niet weg dat jeugdbescherming en jeugdreclassering in de praktijk vaak uitgevoerd zal worden in combinatie met jeugdhulp.

De jeugdzorgregio Amersfoort heeft bovengenoemde verantwoordelijkheden samen met de vijf andere jeugdzorgregio's³³ per 1 januari 2015 belegd bij de gecertificeerde instelling Samen Veilig Midden Nederland. Om uitvoering te geven aan de taken zijn op basis van de leidende principes (zie paragraaf 4.3.1) Veilig Thuis Utrecht en geïntegreerde gebiedsgerichte SAVE teams ingericht. De SAVE teams voeren de (preventieve) jeugdbescherming (JB) en jeugdreclassering (JR) uit. Vanuit het principe één huishouden, één plan en bundeling van expertise is bewust gekozen om Veilig Thuis Utrecht en SAVE in samenhang te organiseren.

Doordat er tussen 6 jeugdzorgregio's en de twee centrumgemeente afhankelijkheid bestaat voor de uitvoering van deze wettelijke taken³⁴ is gezamenlijk geconstateerd dat het voor een stabiele en effectieve gezamenlijke aansturing van de uitvoerende organisatie nodig is om hierover nadere gezamenlijke samenwerkingsafspraken vast te leggen. Door het opstellen van nieuwe (scherpere) afspraken, is er ook een stabielere basis voor de goede aansluiting van de uitvoerende organisatie op de lokale situatie in een regio mogelijk. Om hier toe te komen is er in 2018 een subsidietender

³² Utrecht – Stad, Utrecht – West, Zuidoost – Utrecht, Lekstroom, Food Valley

³³ Utrecht – Stad, Utrecht – West, Zuidoost – Utrecht, Lekstroom, Food Valley

³⁴ Als in een regio problemen ontstaan met de bekostiging van de uitvoering van SAVE en Veilig thuis kunnen andere regio's hiervan gevolgen ondervinden, omdat zij met dezelfde uitvoeringsorganisatie werken.

gestart en gelden er per 1 januari 2019 nieuwe samenwerkingsafspraken met Samen Veilig Midden Nederland.

In de wet staat dat ieder kind veilig moet kunnen opgroeien. Ieder kind heeft recht op liefde, aandacht en een goede verzorging. Een kind moet zich op een gezonde manier kunnen ontwikkelen. Als dit onvoldoende lukt, evt. met ondersteuning vanuit het Jeugd- en Gezinsteam, kan SAVE en of Veilig Thuis Utrecht worden betrokken. De aanleiding kan zijn dat er contact is geweest met de politie of dat een school of instantie een zorgmelding doet. Ook hierbij blijft de jeugdige en de ouder(s) in de regie, met eventuele veiligheidsvoorwaarden die gesteld zijn door SAVE.

Als Veilig Thuis een zorgmelding binnen krijgt, wordt er een triage gedaan en daarnaast gekeken (via de Verwijsindex Risicojongeren VIR) of het Jeugd- en Gezinsteam betrokken is. In sommige gevallen wordt gevraagd of het Jeugd- en Gezinsteam een onderzoek kan doen naar de zorgen en krachten in het gezin. Dit gebeurt soms in samenwerking met SAVE, of SAVE wordt op een later moment betrokken. Het Jeugd- en Gezinsteam geeft na het onderzoek een advies aan de jeugdige / ouder(s).

De samenwerking tussen het Jeugd- en Gezinsteam, SAVE en Veilig Thuis Utrecht is de afgelopen jaren verbeterd maar soms duurt het lang (om verschillende redenen) voordat SAVE een casus opgepakt en blijft het Jeugd- en Gezinsteam langer dan gewenst in regie, omdat opschalen niet mogelijk is. Landelijk zijn er inmiddels verschillende pilots gedraaid met het toevoegen van drang³⁵ aan de lokale teams, de gemeente Huizen is daar één van (pilot versterkte procesregie). De gemeente Eemnes houdt deze ontwikkeling in de gaten en zal mogelijk in de toekomst hier ook mee starten.

4.4.3 Jeugdhulp in een crisissituatie

Bij een crisissituatie moet er direct gehandeld worden. Voor die gevallen is niet het Jeugd- en Gezinsteam aan zet, maar wordt hulp verleend door Veilig Thuis Utrecht die 24 uur per dag beschikbaar is voor doorgeleiding naar alle vormen van jeugdhulp. Veilig Thuis Utrecht is (indien nodig) binnen enkele uren ter plaatse. Opvolgend aan de eerste inschatting en parallel aan de interventie van Veilig Thuis Utrecht of SAVE, moet binnen 24 uur crisishulp geboden worden. Wanneer de inschatting is dat inzet vanuit het eigen netwerk, lokaal aanwezige ondersteuning en hulp van het lokale team³⁶ niet leidt tot stabilisatie van de situatie, kan direct SAVE, Veilig Thuis Utrecht en/of specialistische (crisis)zorg zoals 'ambulante hulp bij crisis' of (crisis)verblijf worden betrokken, omdat het de voorkeur heeft, waar mogelijk, direct gebruik te maken van reguliere zorg.

4.4.4 Calamiteiten in de jeugdhulp

Calamiteiten in de jeugdhulp kunnen helaas niet altijd voorkomen worden. Ze hebben een grote impact op betrokkenen en kunnen grote impact hebben op de betreffende gemeente en betrokken instelling / zorgaanbieder. Vanwege de verstrekken gevolgen die een calamiteit kan hebben, is het belangrijk om goede afspraken te hebben over de onderlinge afstemming en communicatie bij een calamiteit. Gemeenten en instellingen dienen eenduidig en gecoördineerd naar buiten te treden om (verdere) schade aan slachtoffers en hun directe omgeving te voorkomen, te zorgen voor een zorgvuldige opvolging en schade aan het beeld rond de zorg voor jeugdigen te voorkomen.

Het 'Calamiteitenprotocol instellingen zorg voor jeugd gemeente Eemnes' treedt in werking wanneer zich een calamiteit voordoet bij een jeugdige tot maximaal 23 jaar (indien er tot die leeftijd ook sprake is van jeugdhulp). De instelling of zorgaanbieder doet melding bij de gemeente die op dat moment (conform het woonplaatsbeginsel) verantwoordelijk is voor de inzet van de jeugd- en/of

³⁵ Begeleiding is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Omdat het uitgangspunt is dat daar waar kinderen bedreigd worden in hun ontwikkeling of hun veiligheid in het geding is, dit omgebogen moet worden.

³⁶ Voor de gemeente Eemnes bedoelen we hiermee het Jeugd- en Gezinsteam.

gezinshulp en stelt de informatie beschikbaar die volgens het protocol is vereist. Het calamiteitenprotocol van de gemeente Eemnes is aanvullend op de verplichting voor aanbieders en instellingen om aan de inspectie Gezondheidszorg en Jeugd melding te doen van iedere calamiteit bij de verlening van jeugdhulp. Daarnaast biedt het protocol een handvat voor het zorgvuldig melden, afstemming tussen de diverse partijen en naar buiten treden over calamiteiten.

Ook bij gebeurtenissen die volgens 'de definitie' geen calamiteit zijn, maar waarbij sprake is van of een grote kans op media-aandacht, wordt het protocol in werking gesteld en kan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd een onderzoek instellen.

4.4.5 De Raad voor de Kinderbescherming

Als een kind ernstig in zijn ontwikkeling wordt bedreigd omdat ouders deze verantwoordelijkheid niet kunnen nemen, ook niet met steun van het sociale netwerk en hulpverlening, is het de taak van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) om maatregelen te vragen om de rechten van het kind te waarborgen. De Raad voor de Kinderbescherming is een uitvoeringsorganisatie van de overheid, vormt de toegangspoort voor jeugdbescherming en helpt om samen met een jeugdige en zijn ouder(s) naar de beste oplossing te zoeken. Alleen als het echt niet anders kan, wordt de rechter erbij betrokken, waarbij altijd het belang van het kind voorop staat. Dat kan onder andere omdat de Raad voor de Kinderbescherming de rechter onafhankelijk adviseert.

De kerntaken van de Raad voor de Kinderbescherming:

- Bescherming: is betrokken bij gezinnen waar opvoeden een probleem is geworden en kan de rechter verzoeken een kinderschermingsmaatregel op te leggen;
- Gezag en omgang na scheiding: adviseert de rechter bij gezag- en omgangszaken als ouders die uit elkaar gaan het niet eens worden over afspraken over jeugdigen, bijvoorbeeld over de omgangsregeling of de verblijfplaats;
- Straf: onderzoekt de situatie van jeugdigen die met de politie in aanraking komen en licht de rechter of officier van justitie daarover in;
- Afstand, Screening, Adoptie en Afstammingsvragen (ASAA): is betrokken bij zaken op het gebied van afstand doen, de screening van pleeggezinnen, adoptiegezinnen, adviesaanvragen over adoptie en afstammingsvragen.

Daarnaast heeft de Raad voor de Kinderbescherming een toetsende/toezichhoudende taak bij bescherming- en strafzaken. De Raad voor de Kinderbescherming verleent zelf geen jeugdhulp maar werkt nauw samen met uitvoerders van jeugdbescherming en jeugdreclassering, via de SAVE teams, en het Jeugd- en Gezinsteam. De consultants van het Jeugd- en Gezinsteam kunnen de Raad voor de Kinderbescherming ook verzoeken een onderzoek in te stellen.

4.4.6 Veiligheidshuis, Regio Utrecht

De gemeente Eemnes is deelnemer aan het Veiligheidshuis, regio Utrecht (VHRU) (verder Veiligheidshuis genoemd). Het Veiligheidshuis is een samenwerkingsverband tussen straf-, zorg- en (andere) gemeentelijke partners, onder eenduidige regie. Met als doel om te komen tot een keten overstijgende aanpak van complexe persoons-, systeem- en gebiedsgerichte problematiek om ernstige overlast en criminaliteit te bestrijden. De gemeente Eemnes maakt gebruik van de diensten van een informatiemakelaar die de gemeente Eemnes vertegenwoordigt bij casussen en nauwe contacten onderhoudt met medewerkers van de BEL Combinatie (voornamelijk de medewerkers Openbare Orde en Veiligheid) en het Jeugd- en Gezinsteam.

De gemeente Eemnes kent een zogenoemde (lokale) Persoonsgerichte Aanpak (PGA) voor jeugdigen en volwassenen. Het PGA betreft een op maat gemaakte aanpak waarbij een multidisciplinaire aanpak nodig is, maar geen strafrechtelijk karakter aanwezig is of inmiddels afgeschaald is door het Veiligheidshuis. De voornaamste partners binnen het lokale PGA, gericht op jeugdigen (18-) zijn: het

interventieteam (Maatschappelijke Zaken HBEL), medewerkers Openbare Orde en Veiligheid (BEL Combinatie), Jeugd- en Gezinsteam, politie, jongerenwerker, woningbouwcorporatie en betreffende zorgaanbieder. De partners worden alleen betrokken als ze bekend zijn met de jeugdige.

4.5 Financiële middelen

In bijlage E is een overzicht van de meerjarenbegroting 2019-2022 voor de jeugdhulp gegeven. Vooralsnog zijn de budgetten voor maatwerk-voorzieningen gebaseerd op de ervaringen uit voorgaande jaren. Voor het gehele Sociaal Domein staan de budgetten onder druk; op termijn is er onvoldoende reserve om de begrote tekorten op te vangen. Daarnaast zijn er prognoses die duiden op een voortgaande stijging van kosten in de jeugdhulp. Om deze reden zet Eemnes (incidenteel) in op extra preventieve maatregelen. Dit betreft met name de middelen voor Sport, bewegen en meedoen en het budget voor innovatieve projecten.

Daarnaast heeft (incidentele) inzet bij de WMO ook een preventief effect op de kosten jeugdhulp. Dit betreft bijvoorbeeld de tijdelijke extra inzet op het programmamanagement, de ondersteuning van de mantelzorg of de inzet van een armoedecoach.

In principe is de begroting in de huidige meerjarenraming 2019-2022 kader stellend voor voorliggend beleidsplan. Vooralsnog is hierin voldoende flexibiliteit ingebouwd, onder meer door het budget voor innovatieve projecten. Het kan zijn dat de uitvoeringsdeelplannen³⁷ leiden tot extra budget. In dat geval zal hiervoor expliciet een budgetvoorstel gedaan worden aan de raad inclusief dekking binnen het Sociaal Domein.

³⁷ Die na vaststelling van voorliggend beleidsplan, samen met de lokale maatschappelijke partners uit Eemnes en eerstelijnszorg, worden opgesteld.

5. Randvoorwaarden; noodzakelijk om ambitie te bereiken

Voorliggend hoofdstuk geeft inzicht in de voorwaarden die voornamelijk zijn opgelegd vanuit de Jeugdwet en waar de gemeente Eemnes invulling aan dient te geven. Daarnaast geeft het inzicht in de lokale invulling van deze randvoorwaarden en enkele lokale toevoegingen die zijn gedaan om onder andere de kwaliteit van de dienstverlening van het Jeugd- en Gezinsteam te waarborgen.

5.1 Kwaliteitseisen

Het toezien op kwaliteit van de uitvoering van de jeugdhulp is een kerntaak van gemeenten. Voorop staat dat alle inzet binnen het gezin moet bijdragen aan het gezond en veilig opgroeien van een jeugdige. Daarbij worden de wettelijke eisen in acht genomen maar leggen we tegelijk lokaal ook meer nadruk op de kwaliteitsbeoordeling door jeugdigen en ouders.

In de Jeugdwet zijn kwaliteitseisen opgenomen die gelden voor alle vormen van jeugdhulp:

- de norm van verantwoorde hulp*;
- gebruik van een hulpverleningsplan of plan van aanpak als onderdeel van verantwoorde hulp;
- systematische kwaliteitsbewaking door de jeugdhulpaanbieder;
- verklaring omtrent het gedrag (VOG) voor alle medewerkers van een jeugdhulpaanbieder, uitvoerders van kinderschermingsmaatregelen of jeugdreclassering en het jongerenwerk;
- de verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling;
- de meldplicht calamiteiten en geweld;
- verplichting om de vertrouwenspersoon in de gelegenheid te stellen zijn taak uit te oefenen.

Doel van deze eisen is om de veiligheid, gezondheid en rechtspositie van jeugdigen te verbeteren, te beschermen en recht te doen aan de uitgangspunten van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind.

**De verplichting uit de Jeugdwet om verantwoorde hulp te leveren is verder uitgewerkt in de norm van de verantwoorde werktoedeling. De norm van de verantwoorde werktoedeling verplicht de jeugdhulpaanbieder, de Gecertificeerde Instelling en gemeente (Jeugd- en Gezinsteam):³⁸*

- *tot het werken met geregistreerde professionals;*
- *tot het toedelen van taken aan geregistreerde professionals rekening houdend met hun specifieke kennis en vaardigheden;*
- *tot het zorgdragen dat deze geregistreerde professionals kunnen werken volgens hun specifieke professionele standaard.*

Naast deze landelijke uniforme kwaliteitseisen, gelden er lokaal een aantal aanvullende manieren om de kwaliteit te beoordelen, deze worden onder andere geborgd in het werkproces van het Jeugd- en Gezinsteam:

- Jeugdigen en ouders zijn degene die de kwaliteit van de geboden hulp kunnen beoordelen. De consulenten dienen bij de afronding van een traject hier actief naar te vragen (bv. Zijn de benoemde doelen behaald? Is de jeugdige / ouder(s) tevreden over het proces? Hebben ze verder geen hulpbehoeften?) en hiervan verslaglegging te doen.
- Een belangrijk kwaliteitskenmerk van professionals is dat zij het gezin kunnen ondersteunen om te komen tot het benoemen van realistische doelen. Professionals hoeven niet alleen

³⁸ In het kwaliteitskader jeugd versie 2.0 staan deze taken beschreven

evidence-based methodes te hanteren: als de aanpak maar past bij de hulpvraag van het gezin en helpt bij het realiseren van de doelen.

5.2 Monitoring

Per 1 januari 2015 zijn gemeenten wettelijk verplicht aan te geven welke resultaatcriteria³⁹ voor jeugdhulpvoorzieningen zij hanteren. Door prestaties op een vergelijkbare manier te meten, komen gemeenten, aanbieders en cliënten meer te weten over de effecten en kwaliteit van jeugdhulp.

De afgelopen jaren heeft monitoring mondjesmaat plaatsgevonden en heeft de gemeente Eemnes alleen het hoofdnoodzakelijke gedaan; zoals bijvoorbeeld de aanlevering van gegevens aan het CBS, het uitvoeren van het wettelijk voorschreven klanttevredenheidsonderzoek en het uitvoeren van de jaarlijkse audit. De afgelopen jaren is er in de regio hard gewerkt aan het inzichtelijk maken van de juiste gegevens (financieel en aantallen) en zijn er diverse tools ontwikkeld om ook daadwerkelijk te kunnen monitoren. Hiervan kunnen we pas per 2018 de vruchten van plukken en zijn de eerste ervaringen opgedaan (onder andere door het regionale project (financiële) analyse en maatregelen, zie ook paragraaf 2.4).

Voor de monitoring van de maatschappelijke opgaven uit dit plan, maken we onderscheid in twee soorten indicatoren:

- Maatschappelijke resultaten van jeugdbeleid;
- Resultaten van voorzieningen.

Bij maatschappelijke resultaten (zoals: minder overgewicht, betere psychische gezondheid) spelen veel factoren een rol. Deze resultaten zijn vooral door een gemeente te realiseren via voorzieningen voor burgers die door de gemeente worden aangestuurd of gefinancierd. Daarom is het goed om ook de resultaten van voorzieningen (meer direct) te monitoren. De aanname daarbij is dat hoe beter de resultaten van voorzieningen zijn, hoe groter de kans op goede maatschappelijke resultaten (Van Yperen e.a., 2014).

De gemeente Eemnes zal de komende jaren op basis van onderstaande onderwerpen, de resultaten van de voorzieningen monitoren:

1. Voorlichting en laagdrempelige ondersteuning;
2. Gebruik Verwijsindex risico jongeren;
3. Gebruik JIM en cliëntondersteuning;
4. Begeleiding van het Jeugd- en Gezinsteam;
5. Jonge Mantelzorgers
6. De mate waarin jeugdigen gebruiken maken van fondsen voor toegang tot vrijetijdsbesteding;
7. Doelrealisatie van jeugdhulp, uitgesplitst naar:
 - De mate waarin cliënten zonder hulp verder kunnen;
 - De mate waarin er na beëindiging geen nieuwe start jeugdhulp plaatsvindt;
 - De mate waarin problemen verminderd zijn en/of zelfredzaamheid/participatie is verhoogd;
 - De mate waarin overeengekomen doelen gerealiseerd zijn.
8. Tevredenheid van jeugdigen / ouders over het nut en effect van de jeugdhulp;
9. Overgang 18-/18+;
10. Aantal jeugdigen in pleeggezinnen;
11. Deelname aan (innovatie) pilots;
12. Klachten aan het adres van het Jeugd- en Gezinsteam;
13. Bezwaar en beroep.

³⁹ Door het Nederland Jeugdinstituut (NJI) ook wel "outcome criteria" genoemd.

Bij de monitoring worden de kwantitatieve gegevens (absolute aantallen) halfjaarlijks inzichtelijk gemaakt met bijhorende analyse. Denk hierbij aan: bij een toename van het aantal jeugdigen in pleegzorg, moet ook worden onderzocht wat de oorzaak is van deze toename. Komt het doordat er meer pleeggezinnen zijn? Maken mindere jeugdigen gebruik een intramurale voorziening? Hebben ouders wel de juiste begeleiding en ondersteuning gehad bij hun hulpvraag gehad en had daarmee pleegzorg voorkomen kunnen worden?

5.3 Privacy en informatieverstrekking

De hele transformatie is erop gericht om snel, passende hulp te kunnen bieden. Dat vraagt om een sterke verbindingen en samenwerking tussen jeugdigen, ouders, het preventief voorveld, alle verwijzers naar specialistische jeugdhulp, aanbieders van jeugdhulp en de veiligheidsketen. Om passende zorg te kunnen leveren is het uitwisselen van persoonsgegevens nodig.

Wettelijk⁴⁰ is vastgelegd dat een betrokkene recht heeft op inzage in welke persoonsgegevens worden verwerkt, welke personen hierbij betrokken zijn en bij wie hij terecht kan om zijn privacy-rechten uit te oefenen. Belangrijk bij gegevensuitwisseling door professionals zijn de principes van proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid. Professionals moeten hier bewust mee omgaan. Een belangrijk instrument hierbij is het stappenplan van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Het delen van informatie door het Jeugd- en Gezinsteam over jeugdigen is mogelijk met toestemming van ouders en jeugdigen (>12 jaar). Als er geen toestemming wordt gegeven of de consultants van mening dat ze deze toestemming niet kunnen vragen, dan maken zij zelf een afweging of niet toch, ondanks het ontbreken van toestemming, informatie gedeeld wordt met de benodigde betrokken partijen. Indien de veiligheid van een jeugdige en/of gezinslid in het gevaar kan zonder toestemming informatie gedeeld worden. .

5.4 Participatie en klanttevredenheid

Elke jeugdhulpaanbieder en gecertificeerde instelling heeft de verantwoordelijkheid, vastgelegd in de Jeugdwet, invulling te geven aan de medezeggenschap van cliënten evenals het meten van de klanttevredenheid. Per locatie, waar in de regel meer dan tien medewerkers de taken uitvoeren, moet een cliëntenraad worden ingesteld. De cliëntenraad heeft adviesrecht ten aanzien van diverse in de wet omschreven (voorgenomen) bestuursbesluiten. Ook heeft de cliëntenraad het recht om voor benoeming van ten minste één lid van de raad van toezicht / commissarissen een bindende voordracht te doen. De gemeente ziet erop toe dat de door haar gecontracteerde en gesubsidieerde instellingen zich houden aan bovengenoemde verplichtingen ten aanzien van de medezeggenschap van cliënten. Voor de gemeente Eemnes wordt dit uitgevoerd door het Regionaal Inkoop- en Subsidiebureau Amersfoort (RISB) via de regionale accounthouders.

In de Jeugdwet als in de WMO en Participatiewet is vastgelegd dat burgers gemeenten over maatregelen en (beleids-)plannen moeten kunnen adviseren. De gemeente Eemnes heeft dit bevestigd bij de Adviesraad Sociaal Domein HBEL⁴¹. De Adviesraad Sociaal Domein HBEL wordt geraadpleegd bij de diverse besluitvormingen die onder andere vanuit de regio Amersfoort worden voorgelegd, dit betreft voornamelijk besluitvorming over de (boven)regionale en landelijke inkoop van jeugdhulp. Daarnaast worden ze vanuit de regio Amersfoort geïnformeerd over verschillende regionale vraagstukken en ontwikkelingen die spelen op het terrein van Jeugd.

⁴⁰ Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst, de Wet Politiegegevens en de Wet basisregistratie personen. Ook in de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning staan hierover belangrijke bepalingen opgenomen.

⁴¹ Op het moment van schrijven van dit plan (augustus 2018), nemen nog geen inwoners vanuit Eemnes zitting in de adviesraad. De werving van nieuwe leden is gestart reeds gestart.

Met de Jeugdwet zijn gemeenten verplicht gesteld om jaarlijks de klanttevredenheid te meten. De gemeente Eemnes laat het klanttevredenheidsonderzoek jaarlijks uitvoeren door een onafhankelijk onderzoeksbureau en gebruikt de uitkomsten van de klanttevredenheid voornamelijk om de dienstverlening van het Jeugd- en Gezinsteam te verbeteren en te sturen op de kwaliteit en effectiviteit van de hulp die geleverd wordt door het Jeugd- en Gezinsteam. De uitkomsten die gaan over de kwaliteit van de jeugdhulpaanbieders worden teruggekoppeld aan de regionale accounthouders.

Daarnaast worden ouders via de bestaande oudercommissies die in de gemeente Eemnes actief zijn bij onder andere de scholen en de kinderopvang bevraagd over hun behoeften en worden er signalen opgehaald. Deze behoeften en signalen worden vertaald naar thema's voor ouder/informatieavonden. Daarnaast worden de ouder/informatieavonden ook benut om persoonlijk en informeel in gesprek te gaan met ouders over hun behoeften en ervaringen.

5.5 Keuzevrijheid

Waar mogelijk hebben jeugdigen en ouders keuzevrijheid. Specifieke behoeften van een jeugdigen en ouders worden bij het verhelderen van de hulpvraag besproken. Aan keuzevrijheid wordt ook invulling gegeven doordat naast Zorg in Natura (ZIN) voor jeugdigen en ouders de mogelijkheid bestaat een individuele voorziening naar keuze aan te vragen via een persoon gebonden budget (PGB). Of indien de regionale accounthouders hiermee instemmen, via de opstelling van een (beperkte) dienstverleningsovereenkomst (DVO) met een aanbieder. Om over te gaan tot het verstrekken van een PGB, wordt door het Jeugd- en Gezinsteam nagegaan of wordt voldaan aan de gestelde voorwaarden van een PGB, deze staan beschreven in de Jeugdwet en in de Verordening jeugdhulp Eemnes met bijhorende nadere regels.

5.6 Vertrouwenswerk

In de Jeugdwet is vastgelegd dat alle (pleeg)kinderen, jeugdigen, (pleeg)ouders en verzorgers die vragen of klachten hebben over jeugdhulp een beroep kunnen doen op een onafhankelijke vertrouwenspersoon. Een vertrouwenspersoon is een professional die jeugdige en ouders ondersteunen als zij vragen of klachten hebben over bejegening, communicatie, procedures, besluiten en onveiligheid. Deze kan ook helpen wanneer zich problemen voordoen tussen jeugdigen, ouders en de zorgaanbieder. Via de folder van het Jeugd- en Gezinsteam en op de website van Jeugd- en Gezinsteam worden jeugdige en ouders gewezen op het vertrouwenswerk.

Met ingang van 1 januari 2018 is de Kindertelefoon, het 'luisterend oor' en vertrouwenswerk Jeugd via het ministerie van VWS gefinancierd, door uitname van het gemeentefonds. Voorheen was deze taak belegd bij de VNG als onderdeel van de landelijke inkoopafspraken.

Het onafhankelijke vertrouwenswerk wordt uitgevoerd door het AKJ. Jaarlijks ontvangt de gemeente een verslag van het AKJ over het gebruik van de onafhankelijke vertrouwenspersoon.

5.7 Onafhankelijke cliëntondersteuning

In veel gevallen benutten jeugdigen en ouders hun eigen netwerk voor ondersteuning bij gesprekken met zorgaanbieders en het Jeugd- en Gezinsteam. Als ouders deze ondersteuning niet hebben (niet aanwezig is of volgens hen zelf niet van voldoende kwaliteit is) kunnen ze kosteloos gebruik maken van diverse cliëntondersteuners (bv. Adviespunt Zorgbelang, MEE en Per Saldo⁴²). Jeugdigen en ouders zijn vrij om zelf een organisatie en/of persoon als ondersteuner te kiezen (dit kan bijvoorbeeld ook een JIM zijn). Cliëntondersteuning is bedoeld om jeugdigen en hun ouders te helpen hun hulpvraag te verduidelijken, keuzes te maken en de juiste hulp te organiseren en gaat zo nodig mee naar een afspraak. De belangen van jeugdigen en ouders gelden hierbij als uitgangspunt.

⁴² Specifiek voor ondersteuning en advisering bij een PGB.

Daarnaast kan cliëntondersteuning bijdragen aan het versterken van de zelfredzaamheid van jeugdigen en ouders.

De gemeente Eemnes heeft afspraken met Adviespunt Zorgbelang en MEE over het leveren van onafhankelijke cliëntondersteuners en ontvangt van deze partijen jaarlijks een verslag over het gebruik.

5.8 Klachten, bezwaar en beroep

De Jeugdwet stelt eisen aan de afhandeling van klachten aan het adres van Jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen. Om hieraan te voldoen hebben de verschillende aanbieders die provincie (Utrecht) breed werken, zich aangesloten bij de Klachtencommissie Jeugd Midden-Nederland (KJMN). Het KJMN behandelt klachten binnen zowel het vrijwillig als het gedwongen kader. De jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen zijn verplicht in hun jaarverslag te rapporteren over het aantal klachten en de afhandeling ervan. Naar aanleiding van deze jaarverslagen gaan de regionale accounthouders het gesprek aan met desbetreffende aanbieder(s).

Het Jeugd- en Gezinsteam is aan te merken als jeugdhulpaanbieder in de zin van de Jeugdwet. Om ook aan de geldende wettelijke verplichtingen te voldoen is daarom sinds 2015 de Regionale Klachtencommissie Jeugd Eemland opgericht. Deze commissie behandelt uitsluitend klachten aan het adres van de sociale wijkteams⁴³ in de regio Amersfoort voor zover zij activiteiten uitvoeren die vallen binnen de Jeugdwet. De Regionale Klachtencommissie Jeugd Eemland behandelt klachten over gedragingen cq. bejegeningen van voor het wijkteam werkzame personen jegens een jeugdige, ouder(s), pleegouder(s) in het kader van verlening van jeugdhulp.

Als een jeugdige en of ouder(s) niet tevreden zijn over de manier waarop het Jeugd- en Gezinsteam hen geholpen heeft is het mogelijk om op twee manieren een klacht in te dienen:

1. Door een email te sturen naar het *jeugdengazin@eemnes.nl* of te bellen naar de teamtelefoon van het Jeugd- en Gezinsteam (06 208 556 44)
2. Door contact op te nemen met de Regionale Klachtencommissie Jeugd Eemland

Op basis van de inhoud van de klacht én de aard van de jeugdhulp (vrijwillig of gedwongen) zijn er daarnaast nog verschillende andere mogelijkheden voor jeugdigen / ouders om een klacht, bezwaar of beroep in te dienen. Deze opties zijn beschreven in bijlage G.

Wanneer er sprake is van een ketenaanpak en/of onduidelijkheid bestaat over de vraag wie de klacht in behandeling moet nemen, is de gemeente verantwoordelijk voor de klachtafhandeling.

5.9 Toezicht

De Rijksoverheid oefent⁴⁴ landelijk toezicht uit op: jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen, de regionale meldpunten Veilig Thuis (in ons geval Veilig Thuis Utrecht), de Raad voor de Kinderbescherming en justitiële jeugdinrichtingen. Dit landelijke toezicht wordt uitgevoerd door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Veiligheid en Justitie. Deze inspecties zien toe op de kwaliteit van de jeugdhulp die door de jeugdhulpaanbieders wordt geboden, de naleving van de wettelijke eisen en de kwaliteit in algemene zin (stelseltoezicht). De inspecties hebben er voor gekozen het toezicht naar de kwaliteit in algemene zin binnen het samenwerkingsverband Toezicht Sociaal Domein (TSD) uit te voeren. In het TSD werken de bovengenoemde inspecties samen met de Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Daarnaast kunnen gemeenten en Wmo-toezichthouders bij het Inspectieloket Sociaal Domein en Jeugd informatie op

⁴³ Voor de gemeente Eemnes bedoelen we hiermee het Jeugd- en Gezinsteam (JGT)

⁴⁴ Per 1 januari 2015

halen en vragen stellen over al het gezamenlijke (rijks)toezicht op het sociaal en jeugddomein en het Inspectieloket dient als plek om nieuwe jeugdhulpaanbieders te melden.

5.10 Budgetbeheersing

In de eerste jaren van de uitvoering van de jeugdhulp (2015 en 2016) door gemeenten bleek landelijk slecht grip te krijgen op de ontwikkeling van de kosten. Zowel klanten als uitvoeringsorganisaties moesten wennen, wat de kosten drukte in de eerste jaren. Daarna zagen we een forse stijging in 2017 en 2018 van de maatwerkvoorzieningen jeugd, zonder dat vernieuwing bij de (jeugd)zorgaanbieders zichtbaar was. We nemen een aantal maatregelen om het budget beter te beheersen:

1. Met ingang van 2019 leggen we de veranderopgave bij de zorgleveranciers door voor een deel van de zorg met een vast jaarbudget te werken;
2. Daarnaast is de afgelopen jaren geïnvesteerd in de zorgadministratie van de gemeente Amersfoort⁴⁵. Als gevolg hiervan verwachten we tussentijds beter inzicht in de uitgaven te hebben en op basis hiervan te kunnen bijsturen;
3. Door incidenteel extra te investeren in preventie verwachten we de kosten voor de maatwerkvoorzieningen (in de toekomst) naar beneden bij te kunnen stellen;
4. We stoppen met de regionale risicoverevening van kosten voor duurdere specialistische zorg. Tot op heden zijn voor Eemnes de kosten hoger als gevolg van deze regeling. Op een kleine populatie als die van Eemnes kan de inzet van bepaalde specialistische zorg voor een jongere het verschil kan maken van zo'n € 100.000.

Bovenstaande maatregelen hebben zich nog niet bewezen in de praktijk. Jeugdhulp is een zogenaamd open-einde regeling. Het risico op budgetoverschrijdingen blijft daardoor bestaan.

⁴⁵ De gemeente Eemnes heeft deze taak belegd bij de gemeente Amersfoort.

Geraadpleegde bronnen

Actieprogramma “Zorg voor de Jeugd”, April 2018, Rijksoverheid

BV Jong (www.bvjong.nl)

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

Collegeprogramma Eemnes 2018 -2022

Digitaal Dossier JGZ 2016 – 2017 GGD regio Utrecht

Factsheet Toegang tot Jeugdhulp, Juni 2014, Transitiebureau Jeugd (VWS, VenJ & VNG)

Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA)

Gezondheidsprofiel Eemnes 2018, uitgevoerd door de GGD regio Utrecht

Jaarrapportages jeugdsport- en cultuurfonds 2016 en 2017

Jaarrapportages Samen Veilig Midden Nederland

Kwaliteitskader jeugd versie 2.0, Augustus 2016, Rijksoverheid

Rapport Eerste evaluatie Jeugdwet, Januari 2018, Rijksoverheid

Rapport Halt gemeente Eemnes

Rapport Verdeelsystematiek middelen jeugdhulp: naar een objectieve verdeling van gemeentelijke budgetten, november 2014, Cebeon

Regio Bureau Leerlingzaken (RBL) oktober 2016 en 2017

Bijlagen

A. Begrippen

Onderstaand een uitleg van de begrippen die onderstreept zijn in het beleidsplan:

Calamiteit is een gebeurtenis of een dreiging van een gebeurtenis die heeft plaats gevonden gedurende de betrokkenheid van een instelling⁴⁶ en die onverwacht en onbedoeld kan leiden of heeft geleid tot een dodelijk of ernstig schadelijk gevolg voor een jeugdige, of voor een ander als gevolg van het handelen van een jeugdige. Calamiteiten zijn onder meer:

- elk overlijden van een jeugdige;
- elk overlijden van een ander als gevolg van het handelen van een jeugdige;
- ernstig en/of blijvend lichamelijk letsel van een jeugdige of van een ander als gevolg van het handelen van een jeugdige;
- ernstig grensoverschrijdend gedrag: fysiek, psychisch en/of seksueel door jeugdigen, hulpverleners, ouders of verzorgers.

Crisis is een ernstige verstoring van het normale, alledaagse functioneren van een individu of systeem, een extreme situatie. De draaglast van een jeugdige, ouder of een gezin gaat de draagkracht van henzelf en hun sociale netwerk ver te boven. Een gezin belandt van een 'kwetsbare toestand' in 'totale ontredde'ing'. De problemen worden vaak verergerd door allerlei bijkomende problemen, zoals een verslaving, gebrek aan sociale ondersteuning en financiële en materiële problemen. Daardoor zijn de oplossingsstrategieën die een gezin normaal gesproken inzet, niet langer toereikend (De Baat, Foolen, & Udo, 2013; Hoekert et al., 2000).

Drang is begeleiding die vrijwillig, maar niet vrijblijvend is. Omdat het uitgangspunt is dat daar waar kinderen bedreigd worden in hun ontwikkeling of hun veiligheid in het geding is, dit omgebogen moet worden. Naast formele jeugdbescherming (zie verderop in de lijst), wordt de expertise van de gecertificeerde instellingen steeds meer in vrijwillig kader ingezet. Ook dan is het doel kinderen te beschermen, maar daarbij een maatregel zo veel mogelijk te voorkomen. Daarom wordt hiervoor in de praktijk vaak de term 'drang' gebruikt. Drang kent verschillende verschijningsvormen. Kenmerkend is dat aan de toepassing van drang geen onderzoek of uitspraak van een rechter vooraf is gegaan. Er zijn echter wel voorwaarden voor ouders aan verbonden omdat geboden hulp niet vrijblijvend is. Vaak is drang de laatste kans om een jeugdbeschermingsmaatregel te voorkomen. Professionals spreken daarom ook wel 'preventieve jeugdbescherming'. Drang of preventieve jeugdbescherming bestaat wettelijk gezien niet als hulpverleningsvariant. Dat brengt als probleem met zich mee dat rechtsbescherming ontbreekt. Dit is soms lastig uit te leggen aan betrokkenen. Het traject is immers niet vrijblijvend, maar als hulpverlener heb je geen wettelijke grond om opvoeders ergens aan te houden. Nadere onderbouwing van het begrip drang is dus belangrijk. Hieronder worden enkele kenmerken en ontwikkelingen genoemd.

Eigen kracht staat voor het 'eigen kunnen': dat wat iemand zelf kan. Dit kan wijzen op iemand alleen, maar ook op een persoon in relatie tot zijn omgeving. Wat kan iemand zelf of samen met zijn omgeving bedenken als oplossing van problemen en situaties waarin hij verkeert? En wat kan iemand dan zelf of samen met zijn omgeving doen?

⁴⁶ Onder 'instelling' worden zowel het Jeugd- en Gezinsteam, jeugdhulpaanbieders als gecertificeerde instellingen verstaan.

Gecertificeerde Instellingen (GI) zijn instellingen die van overheidswege gecertificeerd zijn om kinderbeschermingsmaatregelen (jeugdbescherming) en maatregelen in het kader van de jeugdreclassering te mogen uitvoeren. Zonder certificaat mogen deze maatregelen niet door een instelling worden uitgevoerd omdat de werkzaamheden diep ingrijpen op de persoonlijke levenssfeer van het kind en zijn gezin. Instellingen kunnen alleen een certificaat ontvangen als zij aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen die zijn uitgewerkt in een zogenaamd normenkader. Dit betekent dat de gecertificeerde instelling moet voldoen aan de in de wet omschreven kwaliteitseisen en aan de normen die bij de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en de uitvoering van de jeugdreclassering worden gehanteerd, zoals branchecodes, methodes of bepaalde programma's.

Incidenten zijn (in vergelijking met calamiteiten) relatief lichte verstoringen van de dagelijkse gang van zaken in een instelling. Soms is het onderscheid tussen een calamiteit en een incident onduidelijk. Een incident kan afhankelijk van de kenmerken van een situatie overgaan in een calamiteit.

Interventieteam HBEL bestaat uit sociaal maatschappelijke specialisten die passende zorg zoeken voor zorgmijders die een risico zijn voor zichzelf of anderen. Het team werkt outreached op eigen initiatief en zoeken actief contact.

Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt wanneer een gezonde en veilige ontwikkeling van een jeugdige in de leeftijd van 0 tot 18 jaar (ernstig) wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet (voldoende) helpt. We noemen dit ook wel dwang. Er zijn drie jeugdbeschermingsmaatregelen die de rechter kan opleggen: een OTS of onder toezichtstelling (veruit de meest voorkomende jeugdbeschermingsmaatregel), ontzetting uit de ouderlijke macht of ontheffing uit de ouderlijke macht.

Jeugdreclassering kan worden ingezet bij jeugdigen (12 tot 18 jaar) die een strafbaar feit hebben gepleegd en is een combinatie van intensieve hulp aan en controle op de jeugdige. Vanaf 12 jaar kan een jeugdige voor strafbare feiten worden vervolgd. Met het bereiken van de meerderjarigheid is – in principe – het volwassenenstrafrecht van toepassing, en daarmee – in principe – de volwassenenreclassering aan zet. Met ingang van 1 april 2014 is het adolescentenstrafrecht ingevoerd. In voorkomende gevallen kan het jeugdstrafrecht van toepassing zijn voor jongvolwassenen in de leeftijd van 18 – 23 jaar. Daarnaast kan het gewone strafrecht van toepassing zijn voor jeugdigen die op het moment van plegen van het strafbaar feit 16 of 17 jaar waren. Het doel van jeugdreclassering is om recidive (herhaling/terugval) te voorkomen en de jeugdige weer op het rechte pad te brengen en te houden. In gevallen waar het adolescentenstrafrecht van toepassing is, is de gemeente bestuurlijk en financieel verantwoordelijk voor de jeugdigen tot 23 jaar voor de uitvoering van jeugdreclassering en/of jeugdhulp. Dit is niet het geval als het gewone strafrecht van toepassing is.

JIM aanpak is een nieuwe werkwijze die het formele⁴⁷ en informele systeem⁴⁸ met elkaar verbindt en bestaande verhoudingen in het sociaal netwerk versterkt. JIM staat voor Jouw Ingebrachte Mentor en is de oom, tante, buurman of -vrouw of opa/oma die de jongere zelf uit zijn omgeving kiest en vraagt om hem te ondersteunen. Iemand die hem begrijpt en waar hij zich prettig bij voelt. En als de jeugdige zich meer op zijn gemak voelt bij iemand, kan hij meer zichzelf zijn, meer woorden geven

⁴⁷ Onder het formele systeem verstaan we partijen die rechtstreeks met jongeren of gezinnen te maken hebben, zoals: de jongerenwerkers, het Jeugd- en Gezinsteam, de beweegcoach, de budgetcoach, de sociaal werkers, basisscholen en middelbare scholen, de jeugdverpleegkundigen, politie, halt, de huisartsen, de uitvoeringsorganisatie van de HBEL.

⁴⁸ Onder het informele systeem verstaan we: gezinnen/familie, vrienden/vriendinnen, sportverenigingen, burens, kerken (KPJ) en vrijwilligers.

aan dingen en meer reflectief zijn. Dus krachtiger! De JIM (= de informele mentor) fungeert als vertrouwenspersoon en waar nodig als vertegenwoordiger van de jeugdige. Het werkt alleen als er sprake is van vertrouwen van de jeugdige in de JIM. Als vertrouwenspersoon biedt de JIM op verschillende terreinen ondersteuning: emotioneel (een luisterend oor bieden), conceptueel (meedenken over belangrijke keuzes en plannen), moreel (vormgeven van opvoedwaarden) en praktisch (vervoer, spullen, time-outplek etc.). Als vertegenwoordiger wordt de JIM gevraagd professionals en ouder(s) te adviseren over de aanpak. Daar komt bij dat een JIM dingen kan doen die een hulpverlener niet kan doen, bijvoorbeeld boos worden op de ouders. En als de hulpverleners allang zijn vertrokken, is de JIM nog altijd aanwezig voor de jeugdige.

Lokale maatschappelijke partners uit Eemnes zijn de partijen die samen met de eerstelijnszorg⁴⁹ het preventief voorveld in de gemeente Eemnes vormen. In bijlage C is een uitgebreide omschrijving van de partijen in het preventief voorveld toegevoegd. Met de lokale maatschappelijke partners bedoelen we de professionals en vrijwilligers die werken bij: kinderopvang en buitenschoolse opvang (BSO) van Bel Hamels en Partou, de evangelische, hervormde en protestantse, katholieke kerken en de katholieke plattelands jongeren (KPJ), het jongerenwerk van Versa Welzijn, de scouting Maggy Lekeux, de sport en cultuurverenigingen, het consultatiebureau van de GGD regio Utrecht met haar jeugdverpleegkundigen en jeugdarts, de Bibliotheek Gooi en Meer, JOGG regisseur en de buursportcoaches, Stichting Goede Buren, Stichting Noodhulp Eemnes, de budgetcoach, de wijkagent van de Politie Midden Nederland / wijkteam BES, basisscholen (primair onderwijs) en enkele middelbare scholen (voorgezet onderwijs).

Passend onderwijs heeft tot doel⁵⁰ dat alle kinderen een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Ook als zij extra ondersteuning nodig hebben. Om dit te bereiken werken scholen in dezelfde regio samen in een samenwerkingsverband. En hebben de wettelijke opdracht een dekkend netwerk van onderwijsondersteuning in te richten. In de Wet passend onderwijs staat dat de samenwerkingsverbanden verplicht een ondersteuningsplan op moeten stellen. In dit ondersteuningsplan staan onder meer afspraken over:

- het niveau van de basisondersteuning op de scholen;
- de manier waarop een samenhangend geheel van voorzieningen voor extra ondersteuning binnen en tussen de scholen wordt georganiseerd;
- de verdeling van de middelen.

Daarnaast schrijft de wet voor dat een school elke leerling die bij de school is aangemeld een zo passend mogelijke vorm van onderwijs moet aanbieden (zorgplicht). Kan de school dat niet zelf, dan moet zij de ouders een voorstel doen voor een ander, wél passend aanbod binnen hun samenwerkingsverband.

Persoonsgerichte aanpak (PGA) is een op maat gemaakte aanpak waarbij een multidisciplinaire aanpak nodig is, maar geen strafrechtelijk karakter aanwezig is of inmiddels afgeschaald is door het Veiligheidshuis (Utrecht). De voornaamste partners binnen het lokale PGA, gericht op jeugdigen (18-) zijn; het interventieteam (Maatschappelijke Zaken HBEL), medewerkers Openbare Orde en Veiligheid (BEL Combinatie), Jeugd- en Gezinsteam, politie, jongerenwerker, woningbouwcorporatie en betreffende zorgaanbieder. De partners worden alleen betrokken, als ze bekend zijn met de jeugdige.

⁴⁹ Alle zorg die direct toegankelijk is, zoals de huisarts, verloskundige, kraamzorg, fysiotherapeuten, tandarts en maatschappelijk werk (uitgevoegd door Versa Welzijn).

⁵⁰ Vastgelegd in de Wet passend onderwijs

Preventief voorveld zijn de professionals en vrijwilligers van de lokale maatschappelijke partners uit Eemnes en de eerstelijnszorg⁵¹ die aanwezig zijn in de gemeente Eemnes. In het preventief voorveld ontmoeten jeugdigen en ouders elkaar en professionals en vrijwilligers, zijn ze regelmatig te vinden en ondernemen ze activiteiten; van de speeltuin tot aan de bibliotheek en van koffie bij de burens tot aan het aanmoedigen bij de voetbalwedstrijd. En kunnen daarmee onderdeel worden van het sociale netwerk (familie, vrienden, buurtbewoners en mantelzorgers) van jeugdigen en ouders. En ouders vanuit het preventief voorveld en de aanwezige voorziening een sociaal netwerk kunnen opbouwen. Daarnaast vervullende de professionals en vrijwilligers in het preventief veld een belangrijke rol bij het vroegtijdig signaleren en om jeugdigen en ouders met kleine en grote hulpvragen te helpen of te begeleiden naar het Jeugd- en Gezinsteam.

Primus inter pares betekent letterlijk “eerste onder zijn gelijken of leider onder zijn gelijken, een lid van een groep heeft dezelfde rechten als alle anderen, maar heeft toch een verhoogd aanzien”. Deze positie heeft meestal een representatief karakter en is niet verbonden met privileges. Het Jeugd- en Gezinsteam fungeert als primus inter pares. Enerzijds om samenwerking te realiseren en versnippering te voorkomen, anderzijds om te voorkomen dat inwoners uit Eemnes die hulp vragen tussen wal en schip raken.

Startkwalificatie is het minimale onderwijsniveau dat nodig is om serieus kans te maken op duurzaam geschoold werk in Nederland en daarmee een goede start te maken op de arbeidsmarkt. Een startkwalificatie is een havo of vwo-diploma of een mbo-diploma vanaf niveau 2. Een vmbo-diploma wordt niet gezien als een startkwalificatie. Jongeren tot 23 jaar, zonder een afgeronde opleiding die geldt als startkwalificatie, worden als voortijdig schoolverlater gekenmerkt.

Systeem is alles wat een belangrijk onderdeel vormt van de leefwereld van de jeugdige: gezin, familie, school, vriendenkring, werk etc.

Thuiszitters een groep leerlingen die, vanwege complexe meervoudige problematiek, thuiszit en geen onderwijs volgt. Voor deze groep is het belangrijk dat het onderwijs en de gemeente vanuit hun wettelijke verplichting gezamenlijk inzet plegen, zodat deze de groep de meest passende plek in het onderwijs, inclusief noodzakelijke onderwijsondersteuning, krijgt.

Triage is een term uit de medische wereld waar het helpt bij de bepaling van de behoefte en urgentie van medische zorg voor een patiënt bij ernstige ongevallen of rampen met veel slachtoffers. Veilig Thuis gebruikt triage als een werkwijze voor het bepalen van de urgentie en expertise die nodig is bij een (acute) hulpvraag / situatie. Het doel van triage is dat Veilig Thuis op basis van de inhoud van de melding en op basis van een risicotaxatie tot een besluit komt over de noodzakelijke vervolgstappen naar aanleiding van de melding. Ook wordt een besluit genomen over welke instelling of professional de verantwoordelijkheid gaat nemen voor de uitvoering van de vervolgstappen.

Veiligheidsketen; hiermee wordt in dit plan het netwerk van politie (wijkagent), veiligheidshuis (informatiemakelaar) en de beleidsmedewerkers van de openbare orde en veiligheid bedoeld.

Verwijsindex Risicjongeren (VIR) is een landelijk hulpmiddel om onderlinge afstemming tussen professionals te versterken. De Verwijsindex is een systeem waarin hulpverleners en andere professionals de persoonsgegevens registreren van jeugdigen en jongvolwassenen (tot 23 jaar) waarover zij zich zorgen maken. Vrijwilligers kunnen niet registreren in de verwijsindex. De registratie bevat geen inhoudelijke informatie, maar het wordt duidelijk welke andere hulpverlener zich mogelijk ook actief met de situatie van de jeugdige bezig houdt of bezig heeft gehouden. Het geeft hulpverleners binnen verschillende organisaties inzicht in elkaars betrokkenheid bij een

⁵¹ Alle zorg die direct toegankelijk is, zoals de huisartsen, fysiotherapeut, tandarts, apotheek en maatschappelijk werk (wordt in Eemnes uitgevoerd door Versa Welzijn)

individuele jeugdige. Het gebruik van de verwijsindex draagt bij aan effectiever samenwerken van hulpverleners:

- Door de meldingen in de VIR weten hulpverleners sneller of een jeugdige bekend is bij een collega, zodat zij samen kunnen overleggen over de beste aanpak;
- Het gaat om 'risicosignalen': er moeten aanwijzingen zijn dat er echt iets aan de hand is;
- De regeling van de verwijsindex is opgenomen in de Jeugdwet;
- De VIR is wettelijk verplicht. Dat wil zeggen: dat er een VIR is. Het melden aan de VIR is een recht, niet een plicht.

Voortijdig schoolverlaters zijn jeugdigen die niet terug naar school gaan. Ook wel vsv'ers genoemd. Zij zijn niet in het bezit van een mbo niveau 2, havo of vwo-diploma en beschikken daarom niet over een startkwalificatie. Verschillende factoren vergroten de kans dat jongeren voortijdig de school verlaten, veel spijbelen is daar een van en kunnen een indicatie zijn dat er meer aan (thuis) meer aan de hand is.

Warme overdacht waarbij een hulpverlener(nr.1) de "cliënt" doorverwijst naar een andere hulpverlener (nr.2). Hulpverlener nr. 1 gaat hierbij samen met de cliënt naar de eerste ontmoeting met hulpverlener nr.2 en verschaft deze hulpverlener de nodige informatie in het bijzijn van de cliënt.

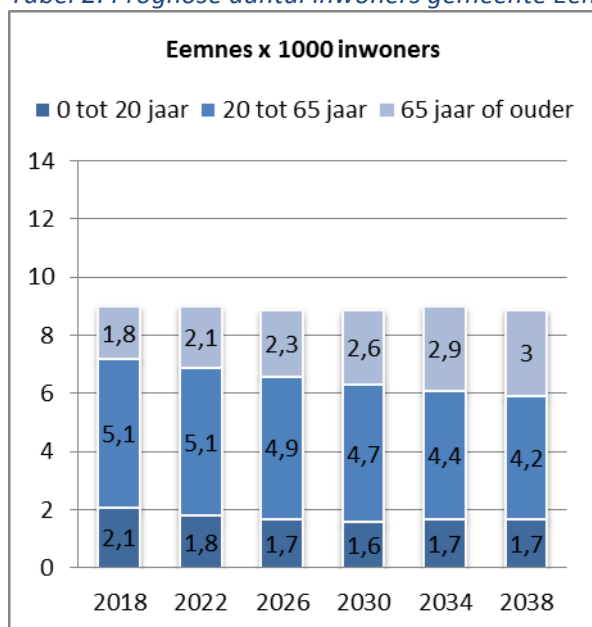
B. Cijfers

Tabel 1: Aantal jeugdigen Eemnes

Leeftijd	Aantal Jeugdigen					
	2015	%	2016	%	2017	%
0 – 4 jaar	299	16,6%	318	16,4%	340	17,5%
5 – 12 jaar	847	47,0%	816	42,2%	812	41,9%
13 – 18 jaar	658	36,5%	800	41,4%	789	40,7%
Totaal aantal jeugdige	1804	20,3%	1934	21,5%		21,3%
19 – 23 jaar	490	5,5%	488	5,4%	652	7,2%
Totaal aantal inwoners	8877		8998		9112	

Bron: GBA peildatum 31 dec per betreffende datum

Tabel 2: Prognose aantal inwoners gemeente Eemnes

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

Tabel 3: Samenstelling huishoudens Eemnes

Samenstelling Huishoudens	2015				2016				2017			
	Eemnes		A*	NL	Eemnes		A*	NL	Eemnes		A*	NL
	%		%	%	%		%		%		%	%
Samenwonend met kind en eenouder gezin	41,8	1532	37,6	33,6	41,1	1523	37,6	33,4	39,7	1505	37,3	33,2
Eenoudergezinnen	7,8	289	6,9	7,1	7,9	294	7	7,2	7,6	286	7	7,2
Samenwonend zonder kinderen	30,6	1121	28,7	29	31,3	1159	28,7	29	31,7	1199	28,6	28,8
Alleenstaand	27,6	1010	33,7	37,4	27,6	1020	33,7	37,6	28,6	1084	34	38

*Met A bedoelen we Jeugdzorgregio Amersfoort

Bron: Waar staat je gemeente CBS

Tabel 4: verwijzingen en contactmomenten JGZ

Verwijzingen	Gemeente Eemnes 2016	Regio Utrecht totaal 2016
% peuters (15 mnd tot 4 jaar en 3 mnd) met een verwijzing door de jgz	10,2%	9,4%
% schoolkinderen (4 jaar en 3 mnd tot 13 jaar) met een verwijzing door de jgz	2,6%	2,0%
% peuters (15 mnd tot 4 jaar en 3 mnd met een contactmoment op indicatie door de jgz	29,2%	30,1%
% schoolkinderen (4 jaar en 3 mnd tot 13 jaar) met een contactmoment op indicatie door de jgz	15,7%	13,4%

Bron: Gezondheidsprofiel Eemnes 2018, uitgevoerd door de GGD regio Utrecht

Tabel 5: Verwijzers naar specialistische jeugdhulp en Jeugd- en Gezinsteam

Verwijzers naar specialistische jeugdhulp	2016	%	2017	%	Vershil
Gecertificeerde instelling	19	6%	30	8%	2%
Huisarts	91	30%	138	35%	5%
Jeugdarts	3	0%	1	0%	0%
Medisch specialist	4	1%	8	2%	1%
Jeugd- en Gezinsteam	121	40%	197	50%	10%
Start 2016 (initiële vulling)	61	20%	21	5%	-15%
Totaal	299		395		

NB dit betreffen géén unieke jeugdigen maar het aantal keer dat een verwijzing is gedaan. Één jeugdigen kan voor zijn hulpvraag meerdere verwijzingen krijgen.

Verwijzers naar het JGT	2016	%	2017	%	Vershil
Huisarts	18	16%	19	11%	-4%
Klant zelf	43	39%	62	36%	-3%
Familie / netwerk klant	12	11%	29	17%	6%
Veilig Thuis	7	6%	13	8%	2%
Geestelijke gezondheidszorg	-	-	12	7%	7%
Divers (JGZ, onderwijs, (financiële) hulpverlening, bemoeizorg, overige medische zorgverleners, gemeentelijk loket, woningcorporatie etc.)	30	27%	36	21%	-6%
Totaal	110		171		

NB dit betreffen géén unieke jeugdigen maar het aantal keer dat een verwijzing is gedaan naar het Jeugd- en Gezinsteam.

Tabel 6: Het aantal jeugdigen met jeugdbescherming of -reclassering

Indicaties jeugdbescherming en -reclassering		2016	2017
VOTS	Aantal (V)OTS eerste jaar < 1 jr.	2,3	1,7
OTS	Aantal OTS vervoljaren in begeleiding > 1 jr.	10,3	5,3
Voogdij	Aantal Voogdijmaatregelen	0,7	0
JR Regulier	Aantal reguliere JR maatregelen	0,5	0,1
Consulteren SAVE	Aantal gerealiseerde consultants SAVE	18	28
Participerend consult SAVE	Aantal gerealiseerde participerend consulten	-	5
SAVE begeleiding	Aantal begeleidingen zonder dwangmaatregel	7	19
SAVE onderzoek	Aantal SAVE onderzoeken	5	3
Consulteren VT	Aantal gerealiseerde consulten	-	18
Participerend consult VT	Aantal gerealiseerde consulten SAVE	-	0
Triage lokaal team	Aantal triages zonder GI vervolg	-	37
Crisispunt	Aantal crisiszaken	-	2
VT onderzoek	Aantal Veilig Thuis onderzoeken	-	1

Bron: Jaarrapportages Samen Veilig Midden Nederland

Tabel 7: Leerlingenstroom Jeugdigen Eemnes VO scholen

Leerlingenstroom	Schooljaar 2016 - 2017		Schooljaar 2017 - 2018	
Soort school	Plaats School	Aantal leerlingen	Plaats School	Aantal leerlingen
Primair onderwijs	Eemnes	724	Eemnes	713
	Hilversum	14	Hilversum	22
	Laren	47	Laren	53
	Baarn	6	Baarn	4
	Blaricum	4	Blaricum	5
	Huizen	9	Huizen	8
	Overig	8	Overig	3
		812	Totaal	808
Speciaal onderwijs	Hilversum, Huizen, Bussum, Bilhoven etc.	29	Hilversum, Huizen, Bussum, Bilhoven etc.	14
Voorgezet onderwijs	Hilversum	163	Hilversum	153
	Laren	166	Laren	169
	Huizen	261	Huizen	243
	Bussum	67	Bussum	52
	Soest	10	Soest	8
	Baarn	15	Baarn	11
	Naarden, Amsterdam etc.	19	Naarden, Amsterdam etc.	25
		701	Totaal	661
Voorgezet speciaal onderwijs (VSO)	Onbekend	Onbekend*	Hilversum, Huizen, etc.	31
Beroeps- en volwasseneneducatie	Amersfoort, Rotterdam etc.	227	Amersfoort, Rotterdam etc.	271
Overig	Divers	4	Divers	-
	Totaal overall	1773	Totaal overall	1785

**De lijst van 2016-2017 maakt geen (goed) onderscheid tussen het SO en VSO onderwijs VSO en SO. De aantallen die hiervan wel bekend zijn, zijn samengevoegd bij het SO.
Bron: Regio Bureau Leerlingzaken (RBL) oktober 2016 en 2017*

Tabel 8: Halt verwijzingen

Halt verwijzingen	2015	2016	2017
Delict categorie			
Vermogensdelict	2	2	3
Schoolverzuim	2	-	1
Openbare orde	1	-	1
Vernieling	2	-	-
Vuurwerkovertreden	1	-	-
Overig	1	1	1
Vuurwerkovertreden	1	-	-
Totaal	9	3	6

Bron: Gemeente rapport Halt

Tabel 9: Aantal alleenstaande ouders en gezinnen met een uitkering in de gemeente Eemnes

	2015	2016	2017
Alleenstaande ouders met een uitkering en ten laste komende kinderen waarvan,	20	18	16
Uitkeringsperiode 0 tot 1 jaar	3	5	5
Uitkeringsperiode 1 tot 3 jaar	7	5	4
Uitkeringsperiode 3 jaar of langer	10	8	7
Gezinnen met een uitkering en ten laste komende kinderen waarvan;	8	4	8
Uitkeringsperiode 0 tot 1 jaar	1	1	4
Uitkeringsperiode 1 tot 3 jaar	1	0	1
Uitkeringsperiode 3 jaar of langer	6	3	3
Bijzondere bijstand* verstrekt binnen deze doelgroep	7	17	16

**Dit zijn onder andere computerregeling, internetregeling, tandartskosten, rechtsbijstand, etc.*

Bron: Maatschappelijke Zaken HBEL

Tabel 10: Aantal uitkeringen onder 10 – 11 jarige uit de gemeente Eemnes

Aantal uitkering 10 – 11 jarige	Eemnes	
	Aantal	%
Gezin heeft uitkering 10-11 jarigen naar gemeente, 2016-2017	4	4,55%
Waarvan langer dan 3 jaar	2	2,27%
Gezin heeft nooit of soms niet genoeg geld voor (gezond) eten, zwemles, sport, schoenen/kleding, de dokter	5	5,75%

Bron: Digitaal Dossier JGZ 2016 – 2017 GGD regio Utrecht

Tabel 11: Gebruik jeugdsport en cultuurfonds

	2016	2017
Jeugdsportfonds	27	29
Jeugdcultuurfonds	6	10
<i>Totaal</i>	<i>33</i>	<i>39</i>

Bron: Jaarrapportages jeugdsport- en cultuurfonds 2016 en 2017

C. Het preventief voorveld van de gemeente Eemnes

Overzicht van de verschillende partijen (met bijbehorende professionals en vrijwilligers) die tezamen het preventief voorveld van de gemeente Eemnes vormen:

Kerken

De kerken (evangelisch, hervormd, protestants en katholiek) dragen door hun activiteiten bij aan het versterken van de samenleving, o.a. door de diverse activiteiten die worden georganiseerd binnen de diverse jeugdafdeling van de kerken.

Eemnes heeft een actieve afdeling Katholieke Plattelands Jongeren (KPJ) die zich met behulp van vele vrijwilligers inzet voor de sociale weerbaarheid van jeugdigen, jeugdigen ondersteunt verantwoordelijkheid te nemen, een soos-functie heeft en sportactiviteiten, evenementen en feesten door / voor jeugdigen organiseert en daarmee ook de organisatietalenten van jeugdigen stimuleert.

(Sport en cultuur) verenigingen

Verenigingen hebben een steeds sterkere rol als het gaat om participatie van inwoners aan de samenleving. Deelname aan een verenigingen is een natuurlijke manier om andere mensen te ontmoeten, om tot sociale integratie te komen, om mensen met beperkingen te betrekken bij de samenleving en om jeugdigen (en hun ouders) bepaalde waarden en normen bij te brengen. De gemeente Eemnes kent een rijk verenigingsleven, waarvan vele Eemnessers jeugdlid zijn.

Jongerenwerk en Sociaal cultureel werk

De taak en functie van het jongerenwerk, wordt deels door Versa (Impuls) en De Hilt (sociaal cultureel werk) ingevuld. Met het jongerenwerk zijn op basis van de transformatie opgave en haar rol in het preventief voorveld per 2017 nieuwe afspraken gemaakt op basis van onderstaande begripsafbakening en visie:

Het jongerenwerk richt zich op gedragsbeïnvloeding, het leren aangaan van sociale verbindingen met anderen, zoals leeftijdsgenoten, buurtbewoners en organisaties, het bevorderen van persoonlijke ontwikkeling en het stimuleren van maatschappelijke participatie⁵². Het jongerenwerk stelt jongeren in staat om sociaal maatschappelijke competenties te ontwikkelen. Hierbij krijgen jongeren de gelegenheid en worden zij aangemoedigd om verantwoordelijkheid te dragen en om hun eigen beslissingen te nemen.

De jongerenwerker is een coach en vertrouwenspersoon voor jongeren in hun eigen leefomgeving. De jongerenwerker kent de gemeente en weet welke jongeren extra steun verdienen. Andersom wordt de jongerenwerker ook door de jongeren herkend. Het jongerenwerk legt dwarsverbanden tussen de leefmilieus van het gezin/thuis, de school en de omgeving/buurt. Het jongerenwerk richt zich primair op kwetsbare jongeren, biedt hen kansen, ondersteunt hen om die ook te grijpen / te realiseren en helpt zo te voorkomen dat ze afglijden. Voor het jongerenwerk betekent dit ook jongeren confronteren met grenzen en hun daarmee leren om te gaan. Daarnaast stimuleert de jongerenwerker, jongeren om zich veilig te ontwikkelen tot zelfstandige mensen in de hun eigen wijk/dorp en in de samenleving. De jongerenwerk verbindt jongeren met elkaar, verbindt groepen jongeren en verbindt jongeren (weer) met de samenleving waar dat nodig is. De jongerenwerker is als buurtpedagoog een makelaar in respect. Door jongeren serieus te nemen en hun te laten zien dat ze er daadwerkelijk bij horen, verkeren jongerenwerkers tegelijkertijd in de positie om jongeren te kunnen aanspreken op hun gedrag.

⁵² BV Jong

De focus van het jongerenwerk ligt op de groep jeugdigen (20%) waarop geïnvesteerd moet worden door sterk in te zetten op het voorkomen van problemen en of het bieden van ondersteuning. Impuls dient als een werk- en vindplek van jeugdigen in de gemeente Eemnes. De nadruk van Impuls ligt in het bieden van een veilige en stimulerende omgeving aan jeugdigen voor talentontwikkeling in het oefenen van sociale vaardigheden en burgerschapscompetenties, waar jeugdigen veilig kunnen opgroeien, de basis kunnen leggen voor de toekomst, waar gesproken kan worden met jeugdigen en waar (vanuit) activiteiten georganiseerd kunnen worden. Het aanbod van activiteiten sluit aan op de behoefte van jeugdigen waarbij (indien hier behoefte aan is) een onderscheid wordt gemaakt in de verschillen tussen jeugdigen (bv een onderscheid in groep met autisme etc.). Daarbij ligt de nadruk van de jongerenwerker op het faciliteren en ondersteunen van jeugdigen om zelf activiteiten te organiseren / eigen initiatieven uit te voeren. Jeugdigen worden door de jongerenwerker aangemoedigd om taken op zich te nemen, verantwoordelijkheid te dragen en om hun eigen beslissingen te nemen. Naast Impuls is het belangrijk dat de jongerenwerker op staat aanwezig is en gezien wordt in het dorp, op de hangplekken van jeugdigen, op de scholen⁵³, bij evenementen, social media etc. Dit met als doel om jeugdigen te ontmoeten, te signaleren, maar ook op jeugdigen te adviseren, ondersteunen en aan te spreken op hun gedrag.

*“Vanuit het jeugd- en jongerenwerk is veel aanbod gericht op de jeugd tot 14 jaar. Maar ook de jeugd van 14 jaar en ouder wil een plek in Eemnes. De mogelijkheid tot ontmoeten is belangrijk. Wij gaan daarom in gesprek met de jeugd (en andere belanghebbenden) om te kijken of we een nieuwe Jeugd Ontmoetingsplaats (JOP) zullen realiseren, waar die zal komen en hoe die eruit kan zien. Samen met onze jeugd gaan we bovendien kijken hoe we Impuls een opknopbeurt kunnen geven, verduurzamen en hoe wij, met de realisatie van het Huis van Eemnes, het skatepark en het basketbalveld het beste vorm kunnen geven. Ontmoeting en sociale vaardigheden dragen bij aan het welzijn van onze jeugd. Voor de begeleiding van onze jongeren hiervoor is extra geld beschikbaar gesteld voor outreachend en coachend jongerenwerk door Versa”
(Collegeprogramma Eemnes 2018 -2022).*

Versa Welzijn en De Hilt / Het toekomstige Huis van Eemnes zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het sociaal-cultureel werk in Eemnes. Het sociaal cultureel werk vindt plaats op twee locaties: jongerencentrum Impuls en De Hilt / Het toekomstige Huis van Eemnes. Voor het onderdeel van het jongerenwerk dat door de Hilt / Het Huis van Eemnes gelden eenzelfde soort afspraken:

- Het sociaal cultuur werk laat zich bij de uitvoering van de werkzaamheden bijstaan door vrijwilligers;
- Het Huis van Eemnes dient als een werk- en vindplek van jeugdigen uit de gemeente Eemnes en biedt een veilige en stimulerende omgeving;
- Het aanbod van activiteiten sluit aan op de behoefte van jongeren en richt zich voornamelijk op de oudere jeugd (16+)

Huis van Eemnes

Het huis van Eemnes wordt met ingang van 1 september 2019 de centrale ontmoetingsplek van Eemnes. In deze nieuwe duurzame accommodatie komen Eemnessers bij elkaar voor (binnen)sport, cultuur, educatie, informatie, advies, zorg en welzijn. Het Huis van Eemnes legt verbindingen binnen de gemeenschap van Eemnes waarin het LeerWerkHuis een cruciale rol gaat vervullen. Het LeerWerkHuis richt zich op arbeidsparticipatie (werk), dagbesteding (zorg), vrijwilligers (participatie) en stagiaires (leren).

⁵³ Dit zal in overleg met het Jeugd- en Gezinsteam / de scholen zelf moeten plaatsvinden waar behoefte aan is en wat er mogelijk is. De jongeren uit Eemnes zitten verspreid over diverse scholen in de regio.

Jeugdgezondheidszorg

De GGD regio Utrecht is verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg 0 – 18 jaar. De jongeren van 0 – 4 jaar worden door de jeugdverpleegkundige en jeugdarts gezien op verschillende contactmomenten gezien op het consultatiebureau (CB). Vanaf 4 jaar worden de jongeren tot 18 jaar gezien op verschillende contactmomenten op de basis- en middelbare scholen. Omdat de meeste jeugdigen vanaf 12 jaar vrijwel allemaal in het Gooi naar de middelbare school gaan, worden zij voornamelijk gezien door de jeugdverpleegkundige en jeugdartsen van de GGD Gooi en Vechtstreek.

Opvang

Voorschoolse en naschoolse- voorzieningen zijn belangrijke partners en vindplaatsen als het gaat om het vergroten van de zelfredzaamheid van jeugdigen en hun ouders en voor het signaleren van leer- en ontwikkelingsachterstand en opvoed- en opgroei problemen. Voorschoolse voorzieningen zijn voorschoolse educatie, kinderopvang en medische kinderdagverblijven (in Huizen en Hilversum), met naschoolse voorzieningen bedoelen we de buitenschoolse opvang.

Eemnes telt per 1 januari 2018, met het doorvoeren van de harmonisatie, 3 locaties voor kinderopvang (De Doerakjes (16 kindplaatsen), Stichting BELhamels (48 kindplaatsen) en Partou (53 kindplaatsen)), 8 gastouders met totaal 42 kindplaatsen en 2 locaties voor buitenschoolse opvang (Stichting BELhamels en Partou). En zijn opgenomen in het Landelijk register kinderopvang (LRK). De Doerakjes en Stichting Belhamels bieden voorschoolse educatie aan peuters met een taal-, sociaal- en/of emotionele achterstanden. De jeugdverpleegkundige van de GGD regio Utrecht signaleert (in opdracht van de gemeente), een (dreigende) achterstand van de (taal/sociaal)ontwikkeling en emotionele achterstanden. Het doel van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is om peuters tussen de 2 en 4 jaar die dat nodig hebben een betere start te geven in het basisonderwijs.

Ca. 60 tot 65% van alle peuters bezoeken de kinderopvang (zijn de voormalige peuterspeelzalen die kinderdagverblijf zijn geworden en die zich uitsluitend richten op de 2 en 3 jarigen).

Basisscholen, middelbare scholen (voorgezet onderwijs) en speciaal onderwijs

De basisscholen uit de gemeente Eemnes zijn onderdeel van het samenwerkingsverband Unita (regio Gooi en Vechtstreek). De manier waarom Unita deze wettelijke opdracht uitvoert staan geformuleerd in het ondersteuningsplan 2018 – 2022. Van deze 5 basisscholen zijn 3 basisscholen van Alberdingk Thijm. Deze scholen doen een groot deel van de leerlingenzorg zelfstandig en vallen buiten de trajecten die het samenwerkingsverband biedt en daarmee ook buiten het eerste vangnet dat het samenwerkingsverband heeft met de gemeenten waar de partners van Unita onderwijs verzorgen.

Met de 5 basisscholen in Eemnes (met ingang van schooljaar 2018/2019 zijn de Wegwijzer en het Noorderlicht samengevoegd naar 7-Sprong) hebben de consulente op casusniveau goed contact en vindt er jaarlijks afstemming met de locatiedirecteuren plaats over de samenwerking, verwachtingen en ontwikkelingen. Met de directeur van samenwerkingsverband Unita vindt bij complexe casuïstiek afstemming plaats. Het grijze gebied (valt het onder de verantwoordelijkheid van passend onderwijs of de Jeugdwet) is een terugkerend onderwerp en met de opgedane ervaringen wordt ook dit gebied duidelijkere en weten we elkaar beter te vinden en samen te werken aan hetzelfde doel: thuiszitters voorkomen.

De middelbare scholen (voorgezet onderwijs) in het Gooi werken samen in het samenwerkingsverband Qinas. In paragraaf 2.5 is aangegeven de samenwerking met de middelbare scholen (voorgezet onderwijs) en het speciaal onderwijs versterkt moet worden, omdat de zorgcoördinatoren zijn zich er niet altijd van bewust dat voor jeugdigen uit Eemnes een ander

aanbod geldt (Jeugd- en Gezinsteam kan begeleiding geven en heeft haar zorg ingekocht in de jeugdzorgregio Amersfoort, zie hiervoor hoofdstuk 4) en jeugdigen uit Eemnes niet automatisch doorverwijst naar het Jeugd- en Gezinsteam Eemnes.

Regionaal Bureau Leerlingzaken Gooi en Vechtstreek (RBL)

Het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) houdt toezicht op de naleving van de leerplichtwet voor jongeren tot 18 jaar. Daarnaast zetten zij zich in voor jongeren tot 23 jaar om voortijdig schoolverlaten (zonder startkwalificatie te stoppen met school) te voorkomen, het aantal thuiszitters tegen te gaan en verzuim te monitoren en waar nodig op te treden. In paragraaf 2.5 is aangegeven dat de medewerkers (voornamelijk de leerplichtambtenaren) van het Regionaal Bureau Leerlingzaken nog onvoldoende bekend met de werkwijze en aanbod van het Jeugd- en Gezinsteam. De komende jaren worden ingezet op de versterking van de samenwerking met het Jeugd- en Gezinsteam moet worden versterkt en bekendheid van het aanbod van het Jeugd- en Gezinsteam

Sociaal wijkteam Eemnes

Per september 2016 beschikt de gemeente Eemnes over een sociaal wijkteam. Inwoners uit de gemeente Eemnes die er alleen niet meer uitkomen en ondersteuning nodig hebben kunnen een beroep doen op het sociaal wijkteam, ook als inwoners zich zorgen maken over een ander. Het sociaal wijkteam bestaat uit wijkverpleegkundigen en een sociaal werker. Het sociaal wijkteam werkt samen met verschillende partijen, zoals de huisarts, gemeente, maatschappelijk werkers, verpleegkundigen, winkeliers, wijkagent, woningbouwverenigingen, fysiotherapeuten en de diaconie van kerken met als doel een laagdrempelig vangnet te vormen voor kwetsbare inwoners. Er is in het bijzonder extra aandacht voor (kwetsbare) ouderen, hun mantelzorgers en vrijwilligers.

De werkwijze van het team is als volgt: het team beoordeelt de situatie, verheldert de vraag en bekijkt welke oplossingen mogelijk zijn. Bij de oplossing wordt gekeken naar het sociaal netwerk van de persoon, de voorzieningen in de wijk en eventuele inzet van vrijwilligers. Als het nodig is, kan de wijkverpleegkundige een indicatie voor (medische) zorg afgeven en/of kan de sociaal werker iemand doorverwijzen naar de gemeente.

Bibliotheek

De bibliotheek in Eemnes, als onderdeel van de bibliotheek Gooi en Meer, biedt de inwoners van Eemnes met haar collectie toegang tot informatie en dragen wij bij aan een gedemocratiseerde samenleving, waarin iedereen mee kan doen. Daarnaast wordt er ook huiswerkbegeleiding aangeboden en is er een speel-o-theek.

In 2017 telde de bibliotheek 1.646 leden onder van 0 – 18 jaar en is 28% van de inwoners uit Eemnes lid van de bibliotheek (917 leden vanaf 18 jaar), dat is gelijk aan het gemiddelde in de regio. Daarnaast nemen alle basisscholen en voorschoolse en buitenschoolse voorzieningen uit Eemnes diensten af bij de bibliotheek.

Beweegcoaches en Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG)

In de gemeente Eemnes (en Blaricum en Laren) is het team Sportief en Gezond sinds 2018 actief. De beweegcoaches van het team ondersteunen lokale initiatieven om de bevolking meer in beweging te laten komen en een gezonde leefstijl te stimuleren. Ook organiseren de beweegcoaches zelf activiteiten en ondersteunen ze scholen, sportverenigingen, kinderdagverblijven en andere organisaties op hun route naar een actievere en gezondere leefstijl (zoals de gezonde school en de gezonde sportkantine).

Het team Sportief en Gezond werkt vanuit de ideeën van de landelijke JOGG-organisatie (Jongeren Op Gezond Gewicht) en het programma Sport en Bewegen in de Buurt. De JOGG-regisseur is de spil

in het web tussen verschillende maatschappelijke partners om kinderen op te laten groeien in een gezonde omgeving.

Stichting Goede Buren

Stichting goede Buren Eemnes is een lokale stichting met als voornaamste doel; het verlenen van hulp en bijstand aan mensen die vanuit het buitenland in Eemnes komen wonen, in het bijzonder vluchtelingen die als statushouder worden aangemerkt en die de Nederlandse taal niet machtig zijn. Goede Buren Eemnes organiseert het Taalcafé Eemnes en het Buddyproject Goede Buren.

Stichting Noodhulp Eemnes

De Stichting Noodhulp Eemnes kan financiële hulp verlenen aan inwoners van Eemnes, die in acute financiële nood verkeren en geen beroep (meer) kunnen doen op de bestaande wettelijke regelingen. De Stichting Noodhulp Eemnes beoordeelt de aanvragen voor noodhulp en neemt binnen een week of bij zeer urgente zaken binnen 48 uur, een beslissing.

Budgetcoach

Sinds 1 juli 2018 beschikt de gemeente Eemnes over een budgetcoach. De budgetcoach kijkt samen met de bewoner wat nodig is om “Financieel Fit” te zijn en te blijven. De ondersteuning van de budgetcoach kan bestaan uit een eenmalig advies. Daarnaast is het mogelijk dat de budgetcoach een aantal coachgesprekken voert, die helpen om met de (geld)situatie om te gaan. Financieel Fit betekent dat de bewoner zich bewust is van mogelijke risico's. Er kan van alles gebeuren in een leven. Trouwen, scheiden, overlijden van een dierbare, verlies van een baan of het krijgen van kinderen. Dit heeft allemaal invloed op de financiën. Ook het opvoeden van kinderen of het omgaan met een zieke of verslaafde partner zijn voorbeelden die direct of indirect te maken met geldzaken.

Wijkagent

In Eemnes is een wijkagent van Politie Midden Nederland / wijkteam BES actief. De wijkagent functioneert als schakel tussen wijk (Eemnes) en politieorganisatie en is voor bewoners een eerste aanspreekpunt als het gaat om openbare orde en criminaliteit in de wijk. Daarnaast heeft de wijkagent contact met de gemeente, Jeugd- en Gezinsteam, welzijnsorganisaties, winkeliers en buurt- en bewonersorganisaties.

Huisartsen in Eemnes en omgeving

De meesten jeugdigen en ouders maken gebruik van de 3 huisartsparktijken die in de gemeente Eemnes gehuisvest zijn. Daarnaast zijn er ook jeugdigen en ouders ingeschreven bij huisartsparktijken in Blaricum en Laren.

Verloskundigenpraktijken

Aanstaande ouders maken gebruik van diverse verloskundigenpraktijken in Baarn of in Huizen. Eén verloskundigenpraktijk heeft wekelijks een spreekuur in het Gezondheidscentrum De Driesten in Eemnes.

Kraamzorg

Aanstaande ouders maken gebruik van diverse kraamzorg organisaties die rondom Eemnes. De betreffende kraamzorgorganisatie heeft tijdens de kraamtijd (maximaal 10 dagen na de geboorte) contact met de betrokken verloskundige praktijk en de jeugdverpleegkundige van de GGD regio Utrecht.

D. Externe doelen, opgaven en uitgangspunten voor de transformatie

Vastgestelde transformatiedoelen van het ministerie van VWS (in gezamenlijk opgesteld door gemeenten, zorgaanbieders en het onderwijs):

- Preventie en uitgaan van eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden van jongeren en hun ouders, met inzet van hun sociale netwerk;
- De-medicaliseren, ontzorgen en normaliseren door onder meer het opvoedkundig klimaat te versterken in gezinnen, wijken, scholen en in voorzieningen als kinderopvang en peuterspeelzalen;
- Eerder de juiste hulp op maat bieden om dure gespecialiseerde hulp te verminderen;
- Integrale hulp aan gezinnen volgens het uitgangspunt 'één gezin, één plan, één regisseur';
- Door ontschotting van budgetten ontstaan meer mogelijkheden voor betere samenwerking en innovaties in hulp aan jongeren;
- Meer ruimte voor professionals door vermindering van regeldruk.

Vastgestelde regionale opgaven voor de transformatie in het sociaal domein⁵⁴:

- Het organiseren van een sterke basis en een kleinere specialistische top;
- Ondersteuning vanuit de visie van normaliseren en de-medicaliseren;
- Het inkopen van meer ambulante zorg en minder intramurale zorg;
- Het ontschot (waar dit kan) inkopen over de domeinen;
- Het inkopen van lichte zorg waar het kan, maar ook snelle toegang bieden tot passende zware zorg waar nodig;
- Het centraal staan van zorgbehoefte van cliënt/gezin/huishouden en zorg dichtbij organiseren;
- Het inbouwen van innovatie in de inkoopstrategie en afspraken met zorgaanbieders;
- De inkoop van hulp en ondersteuning past binnen de budgettaire kaders.

Vastgestelde (regionale) uitgangspunten voor het leveren van zorg en ondersteuning:

- Er wordt niet over, maar mét de jeugdigen en ouders gesproken;
- Regie bij jeugdige, ouders en sociaal (wijk)team⁵⁵;
- Er wordt actief ingezet op gebruik c.q. opzetten van een sociaal netwerk rondom de jeugdige;
- Zo dichtbij mogelijk zodat sociaal en onderwijsleven van jeugdige door kan gaan, benutten van het preventief voorveld;
- Zo snel mogelijk inzetbaar;
- Aanvullend op reeds ingezette (ambulante) hulp, dus aansluitend op het bestaande gezinsplan en rol van sociaal (wijk)team en met gebruik van ervaringsdeskundigheid;
- Er is een plan met perspectief voor de langere termijn met doorgaande zorglijn tot aan zelfstandigheid;
- Verblijf als hulpverleningsvariant zo kort mogelijk, verblijf als woon- en opvoedingsvariant zo stabiel mogelijk;
- Er is variatie in het aanbod: dichtbij huis vanuit netwerk tot in gezinshuizen en als het niet anders kan via residentiële opvang.

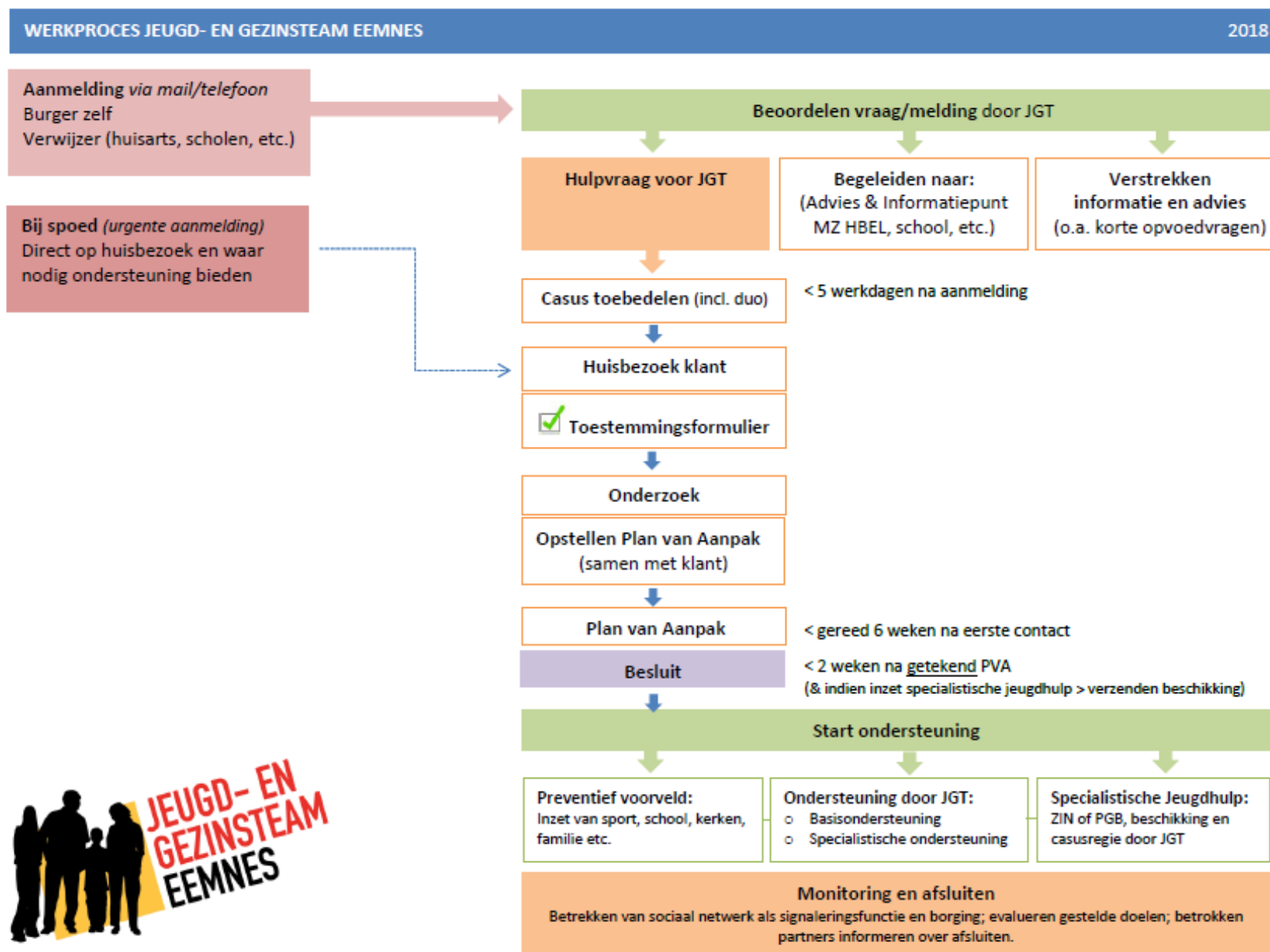
⁵⁴ Heeft voor de gemeente Eemnes alleen betrekking op Jeugd.

⁵⁵ Voor de gemeente Eemnes bedoelen we hiermee het Jeugd- en Gezinsteam (JGT).

E. Meerjarenbegroting 2019-2022 Jeugd

Taakveld - Kostenplaats - Kostensoort	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
6.1 Algemene voorzieningen jeugd	247.722	235.357	235.357	235.357
92610002 - Algemene voorzieningen Jeugd	247.722	235.357	235.357	235.357
434100 - Sociale uitkeringen in natura	-	-	-	-
435100 - Personeel van derden	-	-	-	-
438019 - Onderhoudskosten	500	500	500	500
438025 - Representatie	-	-	-	-
438099 - Overige goederen en diensten	12.285	2.000	2.000	2.000
442000 - Incidentele subsidies	17.566	15.486	15.486	15.486
442003 - Subs. Versa Welzijn	181.173	181.173	181.173	181.173
442999 - Stelpost subsidies	-	-	-	-
443302 - Uren BEL Combinatie	-	-	-	-
538000 - Overige goederen en diensten	-	-	-	-
543100 - Inkomenoverdrachten Rijk	-	-	-	-
443202 - Gemeente Amersfoort	-	-	-	-
434199 - Stelpost Sociaal Domein	0	0	-0	-0
442025 - Subs. Welzin	6.810	6.810	6.810	6.810
442026 - Subs. soc.cult.werk de Hilt	29.388	29.388	29.388	29.388
6.2 Eerstelijns loket / wijkteam	585.415	595.700	595.700	595.700
92620002 - Eerstelijnsloket/wijkteam Jeugd	585.415	595.700	595.700	595.700
435100 - Personeel van derden	463.900	463.900	463.900	463.900
438015 - Huren	12.000	12.000	12.000	12.000
438027 - Representatie WKR	-	-	-	-
438031 - Telefoonkosten	5.000	5.000	5.000	5.000
438099 - Overige goederen en diensten	10.000	10.000	10.000	10.000
442999 - Innovatieve projecten	14.715	25.000	25.000	25.000
443302 - Uren BEL Combinatie	-	-	-	-
443600 - Inkomenover. overige overheden	-	-	-	-
443202 - Gemeente Amersfoort	65.500	65.500	65.500	65.500
438011 - Drukwerk, kantoorbenodigdheden	14.300	14.300	14.300	14.300
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	1.190.162	1.190.162	1.190.162	1.190.162
92672000 - Maatwerkdienstverlening 18-	1.130.162	1.130.162	1.130.162	1.130.162
434100 - Sociale uitkeringen in natura	1.075.000	1.075.000	1.075.000	1.075.000
435100 - Personeel van derden	-	-	-	-
443302 - Uren BEL Combinatie	7.192	7.192	7.192	7.192
443307 - Regio Gooi- en Vechtstreek	11.570	11.570	11.570	11.570
443202 - Gemeente Amersfoort	36.400	36.400	36.400	36.400
543202 - Gemeente Amersfoort	-	-	-	-
92672002 - Persoonsgebondenbudget Jeugd	60.000	60.000	60.000	60.000
434100 - Sociale uitkeringen in natura	60.000	60.000	60.000	60.000
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	200.454	200.454	200.454	200.454
92682000 - Geëscaleerde zorg 18-	200.454	200.454	200.454	200.454
434100 - Sociale uitkeringen in natura	195.000	195.000	195.000	195.000
443302 - Uren BEL Combinatie	-	-	-	-
443307 - Regio Gooi- en Vechtstreek	2.654	2.654	2.654	2.654
443600 - Inkomenover. overige overheden	2.800	2.800	2.800	2.800
443202 - Gemeente Amersfoort	12.000	12.000	12.000	12.000
543204 - Gemeente Hilversum	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000
7.1 Jeugdgezondheidszorg	249.056	249.056	249.056	249.056
92710002 - Jeugdgezondheidszorg	249.056	249.056	249.056	249.056
438099 - Overige goederen en diensten	2.570	2.570	2.570	2.570
443302 - Uren BEL Combinatie	-	-	-	-
443600 - Inkomenover. overige overheden	-	-	-	-
443305 - GGD	246.486	246.486	246.486	246.486

F. Werkproces Jeugd- en Gezinsteam

G. Overzicht mogelijkheden behandeling klachten, bezwaar en beroep

Op basis van de inhoud van de klacht én de aard van de jeugdhulp (vrijwillig of gedwongen) zijn er verschillende mogelijkheden voor jeugdigen / ouders:

- A. Wanneer een jeugdige en/of ouders het niet eens is met het besluit over een aanvraag voor een pgb of met een beschikking waarin de toekenning van een voorziening voor jeugdhulp wordt geweigerd, dan is bij de *vrijwillige jeugdhulp* bezwaar en beroep mogelijk. Hierbij is de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing. Die bepaalt dat een belanghebbende eerst bezwaar moet maken alvorens hij beroep kan instellen. Bezwaar wordt gemaakt bij het college. Tegen besluit van het college op het bezwaar kan vervolgens beroep worden ingesteld bij de bestuursrechter. De bestuursrechter oordeelt of de gemeente in redelijkheid tot de betreffende beslissing heeft kunnen komen. Er is dan sprake van een toetsing waarbij de rechter rekening houdt met de beleidsvrijheid van de gemeente en niet de volledige inhoudelijke beoordeling overdoet.
- B. Indien een jeugdige en/of ouders niet tevreden is over het beroepsmatig handelen van en/of bejegening van een jeugdprofessional, kan een klacht worden ingediend bij het college van Toezicht van het SKJ (Stichting Kwaliteitsregister Jeugd) én wordt een tuchtrechtelijke procedure gestart. Dit geldt alleen voor jeugdprofessionals die geregistreerd staan bij het SKJ, hierover valt in ieder geval een jeugdzorgwerker, (ortho)pedagoog, kinder- en jeugdpsycholoog, raadsonderzoeker en ook de consultants van het Jeugd- en Gezinsteam. De consultants zijn allemaal bij het SKJ geregistreerd en dienen daarmee te handelen volgens de voor hem geldende professionele standaard (gedrags- en beroepsregels). Het Kwaliteitsregister Jeugd zorgt ervoor dat iedereen die is geregistreerd zich onderwerpt aan het tuchtreglement van SKJ.
- C. Als de klacht betrekking heeft op het *gedwongen kader* (jeugdbescherming en jeugdreclassering / Samen Veilig Midden Nederland) dan kan een jeugdige en/of ouders hun klacht schriftelijk indienen bij de Klachtencommissie Jeugd Midden-Nederland. Deze onpartijdige klachtencommissie neemt een klacht pas in behandeling als een gesprek niet geholpen heeft, of als de jeugdige en/of ouders een dergelijk gesprek niet wil. Bij de schriftelijke indiening moet duidelijk zijn of er al een gesprek heeft plaatsgevonden, waarom dit niets heeft opgeleverd of waarom het gesprek niet heeft plaatsgevonden. De Klachtencommissie Jeugd Midden-Nederland vraagt meestal aan alle partijen om een toelichting op de klacht (schriftelijk of via een hoorzitting). Tegen de uitspraak van de Klachtencommissie is het niet mogelijk om in hoger beroep te gaan.
- D. Klachten op het gebied van vrijheid beperkende maatregelen en verlof binnen de gesloten jeugdhulp vallen in een apart regiem. Tegen enkele besluiten die staan op de 'negatieve lijst' van de Awb⁵⁶, kan geen beroep worden ingesteld. De jeugdige en/of ouders kan wel in beroep gaan tegen het besluit van de kinderrechter over de te nemen maatregel waar de hulpverlening op afgestemd is.

⁵⁶ het besluit tot uithuisplaatsing in het kader van een ondertoezichtstelling, het besluit ter uitvoering van de ondertoezichtstelling, het besluit ter uitvoering van jeugdreclassering en het besluit tot het toepassen van maatregelen die de vrijheid van het jeugdige aantasten evenals het besluit aangaande het verlof.